КУТУБХОНАСИ

ҲУРРИЯТ

МУСТАҚИЛ ГАЗЕТА

24 - 30 май 2000 йил

21 (174) - сон

Чоршанба кунлари чиқади 1996 йил декабрдан чоп этила бошлаган

Алижон АБДУРАҲМОНОВ:

Туман газетаси ўз муассисини танқид қила оладими? Туман газетасига ёш мухбир нега ишга келмаяпти? Ва, умуман...

туман газетаси керак...ми? 2-БЕТ

Маъмуржон НИШОНОВ:

Ислом дини Афғонистонда у ёки бу сиёсий гуруҳлар, ижтимоий табақаларнинг ҳокимият учун курашида, шунингдек, конфессиялараро можароларда интеграция ролини ўйнамоқда.

Яна афғон муаммоси... 3-БЕТ

Ҳар ким ҳар хил нарса ҳақида орзу қилади: биров машҳур хонанда бўлишга жон-жаҳди билан интилса, яна кимдир... Машҳур хонанда Собиржон Мўминов эса...

"...Генерал бўлишни орзу қиламан" демоқда 4-БЕТ

МУЛОҲАЗА

ХАЛҚНИ ЭЪЗОЗЛАШ ҲАМ МАРДЛИК

Фарҳод МУСАЖОН

Мамлакатимизда мустақиллик эълон қилинган кундан бошлаб маънавиятни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилаяпти. Ўтган йиллар мобайнида маънавиятни юксалтириш ҳақида кўплаб қарорлар қабул қилинди, маънавият нима эканлиги назарий жиҳатдан асослаб берилди, дастурлар яратилди, турли мажлислар, конференция ва семинарлар ўтказилди. Бироқ ҳаёт шуни кўрсатадики, маънавият ва маърифатга қанча кўп эътибор қаратсак, шунча оз.

Маънавият инсонни, унинг ҳақ-ҳуқуқларини, нафсониятини ҳурматлаш асосига қурилади. Инсон ҳурматсизланган, таҳқирланган жойда маънавият ўлади. Бинобарин, маънавиятни ўстириш фуқаролар иззат-нафсини, ҳақ-ҳуқуқини жойига қўйишдан бошланади.

Битта мисол. Президентимиз вақти-вақти билан катта-кичик раҳбарларни ўзгартириб ҳукумат томирига янги қон қуйиб туриши жуда тўғри. Чунки ўз лавозимида узоқ ўтириб қолган айрим раҳбарлар вақт ўтиши билан ташаббус ва ғайрати сўнади, ўзини оқим ихтиёрига топшириб, айтганни қилиб юраверадиган ижрочига айланади. Натижада фаолияти кўзбўямачиликдан иборат бўлиб қолади, негаки йиллар давомида қандай қилиб "тепадаги"ларга ўзини фидокор қилиб кўрсатиш ҳадисини олволади. Ишга сира жонини ачитмаса ҳам эли учун ёниб-куйиб хизмат қилаётган кимса қиёфасига киради, ниқоб остида эса ашаддий худбин яширинган бўлади.

Аслида унинг бутун саъй-ҳаракати, дарду фикри, ёниб-куйиши фақат ўз лавозимини сақлаб қолишга қаратилган бўлади. Хулқ-атвори ҳам ўзгариб ҳеч кимнинг фикри билан ҳисоблашмайдиган димоғдорга, кўзини шира босган тўрага айланади. Ана шунинг учун уларни вақти-вақти билан ўзгартириб туриш оқил иш. Шу ўринда бир мулоҳазани холисанилло айтай. Дейлик, қайсидир лавозимга раҳбар ёки вазир тайинланди. Газеталар бу ҳақдаги қарорни эълон қилади. Тамом-вассалом.

Наҳотки рўзномада янги раҳбарнинг кичкинагина сурати билан қачон ва қаерда туғилган, қандай лавозимда ишлагани ҳақида мухтасаргина маълумот бериш мумкин эмас? Халқ янги раҳбар ҳақида қандайдир маълумотга эга бўлишга ҳаққи бор-ку. Маълумот бермаслик эса халқни менсимасликдир.

Ахир Президентимиз журналистларни муттасил ташаббускорликка, журъатли бўлишга даъват этмоқда.

Қачонгача ташаббус кўрсатиб гап эшитгандан кўра, айтганни қилиб давр суриб юраверамиз қабилида иш тутамиз?

Яна бир мисол телевидениемиз фаолиятидан. Тан олиш керак, кейинги икки-уч йил ичида телевидениемизда қатор ибратли ўзгаришлар рўй берди, чунончи янги таҳририятлар ва каналлар ташкил этилди, иқтидорли ёш тележурналистлар пайдо бўлди, мавзу ва жанрлар ранг-баранглиги таъминланди. Кўрсатувларнинг савияси ҳар хил ва бу табиий ҳол. Биз кўрсатувлар савиясини таҳлил этмоқчи эмасмиз, бор-йўғи битта ташкилий камчилик ҳақида тўхталиб ўтмоқчимиз. Чет элларда бирор кўрсатув дастурда белгиланган вақтдан 30 секунд олдин ёки кеч бошланса оламшумул жанжал бўлади. Бизнинг телевидениемизда кўрсатувлар баъзан беш-ўн, йигирма дақиқа кеч ёки олдин бошланади, гоҳида умуман эфирдан олиб ташланади. Арзимагандек туюлган бу бебурдлик кўрсатувлар илдизига ҳам болта уриши мумкин. Натижада кўрсатувларга томошабиннинг ишониши қийин кечади.

Энг асосийси бу каби ҳолатларнинг бари инсоннинг нафсониятига ва қадр-қимматига салбий таъсир кўрсатади, маънавиятимиз лат ейди.

Президентимиз сўз эркинлигини таъминлашга алоҳида эътибор бериб келмоқда. Мана, яқинда ҳам мамлакатимизнинг энг донгдор арбобларини, илм-фан ва санъатимиз дарғаларини йиғиб давра суҳбати ўтказди. Унда миллий ғоя ва мафкурамизни аниқ белгилаб олиш, тараққиётимизнинг омили бўлмиш турли баҳс, мунозара ва эркин фикр алмашувини янада кучайтириш масалалари кўтарилди. Юртбошимизнинг ўзга фикрга тоқат қилиш, баҳс маданияти хусусида алоҳида тўхталгани таҳсинга сазовор.

Худо бандаларини ҳар хил қилиб яратади, дунёда иккита бир хил одам йўқ, озми-кўпми бир-биридан фарқ қилади, онги, диди, фикрлаши ҳам ҳар хил. Бу исбот талаб қилмайдиган ҳақиқат. Бас, шундай экан, бутун бошли жамиятнинг бир хил фикрлаши ижобий ҳолат эмас. Мамлакатимизни тараққий эттириш нияти ҳаммада бир хил бўлиши мумкин, лекин тараққиёт йўлини ҳамма ҳар хил кўради, ҳар хил тушунади. Баҳс, мунозара натижасида энг тўғри йўл танланади.

Модомики, Президентимиз жонкуяр зиёлиларни баҳс ва мунозарага даъват этган экан, "менга зарур кептими бошимни қотириб, оч қорним, тинч қулоғим" деб писиб ўтириш виждондан эмас.

Унутмайлик, ягона ғоя билан суғорилган қизил мафкура халқни оломонга айлантирди. Ана шундан эҳтиёт бўлмоқ лозим, негаки қайси жамиятда ҳамманинг қиёфаси, диди, маслаги, ғояси, фикрлаши бир хил бўлса, демак у касал жамият. Шунинг учун ҳар бир фуқарони Шахсга айлантирмоқ устида иш олиб бормоқ даркор. Бунинг учун шахснинг маслаги ва эътиқодини қадрлаш, давлат аҳамиятига эга бўлган масалаларни ҳал қилишда фаол иштирок этишини таъминлаш керак. Ҳаётда ўз ўрни борлигини, унинг ҳам фикри диққатга сазоворлигини англаганларгина ўзини тўлақонли инсон ҳис этади. Бинобарин, ҳар бир инсонни қадрлаш, унинг фикр ва таклифларини қунт билан ўрганиш мафкурамизнинг асосий қирраларидан бири бўлмоғи лозим.

Биз фуқароларимизга хўжайинлик ҳиссини сингдирмоғимиз даркор, токи фуқаролар ўз юртининг хўжайини бўлсинлар ва шуни ҳар қадамда ҳис этсинлар!

Мол-мулкка, завод-фабрика, фермага, данғиллама ҳовли-жойларга, дўконларга, устахоналарга, ерга эга инсонгина ўзини юртнинг хўжайини ҳис қилади. Ҳеч нарсаси йўқ одам, табиийки, хўжайинлик ҳиссидан маҳрум бўлади.

Ватан мавҳум тушунча эмас, бу бизнинг замин, ундаги бойликлар ва шу қатори хусусий мулкимиз - уйимиз, мол-мулкимиз, оиламиз. Қуруқ қошиқ оғиз йиртар деган гап бор. Бойлигимиз қанча мўл бўлса хўжайинлик ҳисси шунча зўр бўлади. Бой халқ — бой оилалардан, мустақил мамлакат — мустақил инсонлардан ташкил топади.

Демак мафкурамизнинг яна бир асосий тармоғи юртнинг асл эгаси халқ, ҳамма бойлик ва неъматлар халққа, деган ғоядан иборат бўлмоғи лозим. Ва бу ғоя қуруқ шиорга айланиб қолмай ҳаётга изчил ва муттасил татбиқ этилиши лозим.

Ўзбеклар сабр-тоқатли ва меҳнатсевар, уддабуррон ва андишали халқ. Унга ҳурмат билан қаралса тоғни кўпориб ташлашга куч топади!

Шундай экан, келинг, халқимизнинг ҳурматини жойига қўяйлик. Катта-кичик раҳбарлар, идора масъуллари халқни ҳурматлашни Президентимиздан ўргансинлар! Биз ўз халқимизга таъзим қилишдан ҳазар қилмасак, халқ дардига қулоқ тутсак, тез орада ҳаётимиз фаровон, давлатимиз буюк, халқимиз маънавияти юксак инсонларга айланиши муқаррар.

МЕН — ЖАЛОЛИДДИН

Довон ошиб келса душманлар,
Гаровларга олса беомон,
Юракларда ухласа ғурур,
Қараб турсам - қанчалар беор,
Борлигимдан не фойда, ахир?

Топтасалар она юртингни,
Боғларингни қилсалар вайрон,
Қалбингда жим ухласа ғурур,
Виждон шунга чидаса — эй-воҳ,
Борлигимдан не фойда, ахир?

Кўз тиксалар она қизларга,
Уйларингни этсалар макон,
Юрагингда тош қотса ғурур,
Титраб туриб ҳовучласанг жон,
Борлигингдан не фойда, ахир???

Шижоатга етмаса бардош,
Узлатларга чекинса иймон,
Ғурур қалбда кўтармаса бош,
Жалолиддин ухласа — ҳайҳот,
Борлигимдан не фойда, ахир???

Вужудимдан кетса-ю сабот,
Руҳим учса қайдадир тансиз?
Самолардан келмаса нажот —
Жалолиддин қолса ВАТАНСИЗ —
Борлигимдан не фойда, ахир???

Тўлқин ЁРҚУЛОВ

МАКТУБ

ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАЙМАН!

"Ҳуррият" газетасининг ҳурматли таҳририяти!

Газетангиз саҳифасида чоп этилган "Томоша давом этмоқда..." сарлавҳали мақолани ўқиб ғоят таъсирландим. Мақола муаллифлари А.Алиқулов ва Ғ.Намозовлар ниҳоятда долзарб муаммони газетхонлар ўртасига ташлаб савобли иш қилганлар. Улар Андижон вилояти судьяси А.Ёрматов "фаолияти"га ўз эътирозларини билдирганлар. Ҳаққоний гаплар, тўғри эътирозлар, ўринли фикрлар... Туман меҳнаткашлари, кўп сонли шифокорлар, айбланаётган Анваржон Ҳусановнинг ўқитувчилари газетадаги ҳаққоний фикрларни қўллаб-қувватлайдилар. Бир ўқитувчи сифатида мен ҳам бу фикрларга қўшиламан, ундаги гапларни тўла қўллаб-қувватлайман.

Мамади ХОЛДОРОВ,
нафақадаги ўқитувчи,
Халқ таълими аълочиси

Шаҳрихон тумани

СИЗЛАРГА ИШОНАМИЗ

Ҳурматли таҳририят ходимлари!

Биз Қибрай тумани, Оққовоқ фуқаролар йиғини, Ёшлик маҳалласида 20-30 йилдан бери доимий яшаб келамиз. Аммо маҳалламизда оддийгина совуқ ва иссиқ сув йўқ. Мурожаат қилмаган жойимиз қолмади. Ҳеч бир идора ва мансабдор шахслардан нажот топмадик.

Болаларимиз кунни сув қидириш билан ўтказмоқда. Узоқ давом этиб ўз ечимини топмаётган бу ҳолатни кўриб-билган туман раҳбарларига нисбатан ишончимиз йўқолмоқда.

Сизлардан илтимос, ушбу муаммога аҳамият бериб, унда кўрсатилган ҳолатларни текшириб, сабабини аниқлаш ва бартараф этишда ёрдам берсангиз.

Сизларга умид ва ишонч билан:
Маҳалла аҳли номидан

Акрамова З.
Юсупова Ш.
Ҳакимова А.
ва бошқалар

ТАҲРИРИЯТДАН: Ушбу муаммони ҳал этиш юзасидан Қибрай тумани ва Оққовоқ фуқаролар йиғини раҳбарларидан жавоб кутамиз!

ОЛ-А!

РЕКОРДГА ДАЪВОГАРЛАР

Кундан-кунга тадбиркорликнинг янгидан-янги "кашфиёт"лари намоён бўлмоқда. Шаҳрисабз туманидаги Болта Фозилов номли хўжалик деҳқонлари(ми ёки раҳбарларими) "ажойиб" янгилик яратишди. Хўжалик ҳудудидан оқиб ўтувчи шаҳар аҳолиси ва саноат корхоналари чиқиндилари канализация қувурини тешиб, экинларни суғора бошлашди. Мазкур сув билан суғорилаётган майдонда уруғчилик тажриба участкаси бор. Бу участканинг ҳосилдорлиги жорий йилда Гиннеснинг рекордлар китобига кирса ажабмас. Ҳам сув, ҳам (табиий десак тўғри бўладими ёки кимёвий десак ўринлими) ўғит вазифасини бажараётган чиқиндилар экинларни қондириб бўлгач, аҳоли яшайдиган жойлардаги зовурларга оқиб тушмоқда. Кишилар соғлиғи, экологик муҳит, турли касалликларнинг тарқаши каби хавотирлар ҳеч бир раҳбарнинг бошини оғритаётгани йўқ. Сабаби, тиббий жиҳозлардан муаммо йўқ: шприцга ўхшаган айрим жиҳозлар (ишлатилган бўлса-да) ариқнинг ўзидан оқиб келаверганидан кейин...

Болта Фозиловчиларнинг бу тажрибаси яхши самара беряпти, шекилли, унга қўшни бўлган Алишер Навоий номли хўжалик ҳам канализация трубасини тешишга жазм қилди...

Агар насиб қилса, газетамизнинг кейинги сонларидан бирида бу ҳақда кенгроқ репортаж беришга ҳаракат қиламиз. Ахир янгилик беиз кетмасин-да!

ХАБАРЧИ

ҲИЛОЛАНИНГ ҲАЙРАТИ

"Халқлар дўстлиги" саройида суюкли хонанда Юлдуз Усмонованинг концертини томоша қилиб ўтирган тўрт ёшли Ҳилола бувисининг қулоғига деди:

— Аяжон, бошқа қўшиқчилар чиқмайдими?

— Нега ундай деяпсан? — қизиқди бувиси.

— Юлдуз опа бир ўзи айтавериб, чарчаб кетмайдими?..

ХИЗМАТ...КОР

— Алё, "Ҳуррият"ми бу?

— Ассалому алайкум, ҳа, шундай.

— Мен Сиддиқжон акангизман.

— ("қайсиниси?") Хўп...

— Шу, хизмат борийди. Юнусободнинг янги мости бор-ку, шунинг ёнбошидаги домнинг тепасида "Ҳамма яхши нарса болаларга" маъносидаги жумла билан боланинг темирдан ясалган калласи бор. Бир неча ўн йилдирки, занглаб кетган бу темирлар одамнинг таъбини хира қилиб туради.

— Хўш?

— Шуни олиб ташласаларинг.

— Ахир бу ер газета-ку, отахон. Қолаверса, бор-йўғи тўрттагина ходимимиз бўлса, тўққиз қаватли уйнинг томига чиқишга юрак ҳам бетламайди.

— Йўқ, ман билмайман, болам, шу занглаган ёзувларди қандай қилиб бўлса ҳам олиб ташлайсизлар. Уч кун муҳлат...

— Майли, отахон. Кутинг...

Эртага Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Иккинчи чақириқ Иккинчи сессияси иш бошлайди

Мамлакатимизнинг барча вилоятларидан депутатлар пойтахтга йиғиладилар. Халқнинг бутун диққат-эътибори одатдагидек Олий Мажлис залига, у ерга ўрнатилган нуфузли минбарга қаратилади. Халқ депутатларга ишонади!

ТАДБИР

"МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ"ЧИЛАР "ВАТАН"ДА

Пойтахтнинг Акмал Икромов туманидаги "Ватан" маҳалласида ажойиб тадбирларнинг пешма-пеш ўтказилаётгани кўпчиликнинг оғзига тушди. Туман ҳокими Абулқосим Маҳмудовнинг шахсан ўзи бош-қош бўлаётган бундай учрашув, давра суҳбатларида маҳалла оқсоқоллари, мўйсафидлару ёш авлод вакиллари ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олмоқдалар.

Яқинда "Миллий тикланиш" демократик партияси Марказий кенгаши раиси Иброҳим Ғафуров етакчилигидаги бир гуруҳ фаоллар "Ватан"чилар меҳмони бўлишди. Сўз айтилди, шеър ўқилди, савол-жавоблар самимий тус олди.

Камолиддин ҳожи МУҲИДДИНОВ

КИТОБ

"МАЪНАВИЯТ": МАЪНАВИЙ ЭҲТИЁЖНИ ҚОНДИРИШ ИСТАГИ

Шаҳноза ҒОИПОВА

"Нашриёт китоб нашр этиш билан шуғулланади" дейиш ҳозирги замон нашриётчилари қилаётган заҳматли меҳнатни тўла-тўкис ифодалаб беролмайди. Чунки... тўла ифодалаш учун "Маънавият" нашриётининг фаолиятига, бозор иқтисоди шароитида ишни ташкил этиш тажрибаларига разм солишга тўғри келади.

"Маънавият"чилар биринчи навбатда муаллифни танлашга алоҳида эътибор бераяптилар. Нашриётнинг йиллик режасига кўз югуртирган киши бунга иқрор бўлади: О. Шарафиддинов, С. Нишонова, У. Норматов, Ҳ. Зиёев, М. Қўшжонов, Н. Каримов, Б. Қосимов... Булар **"Фикр ва зикр"** рукнига мансуб китоблар муаллифлари. Яна **"Истиқлол қаҳрамонлари"**, **"Мозийдан садолар"**, **"Санъатнинг соҳир олами"**, **"Туркий халқлар ижоди"**, **"Бадиият"** рукнлари ҳам мавжуд. Ҳар бир йўналишда ўз сўзига, ўз қарашига, нуқтаи назари ва фалсафасига эга бўлган, муҳими – бугунги кун нафасини, талабини чуқур ҳис этган муаллифлар танланган.

"Маънавият"чиларнинг иккинчи ютуғи – мавзу танлай билиш! Тўғри, маънавият мавзуининг бағри кенг, айниқса, ҳозир маънавият бобида сўз айтиш истагидагилар жуда кўп. "Маънавият" нашриётида эса мавзу чертиб-чертиб танланади. Чунончи, Наим Каримов улуғ Чўлпон ижодининг алоҳида бир қиррасини "Истиқлолни уйғотган шоир" китобига жо этган.

Баъзан "Бозордан иймон қочди" деган овозалар қулоққа чалинади. Кўпни кўрган иқтисодчи олим Абдулмажид Абдуллаев эса Шарқ бозори, жумладан ўзбек бозори ҳеч қачон маънавиятдан бебаҳра қолмаганини "Маънавият ва иқтисодий тафаккур" китобида баён этган.

Таниқли тилшунос олим Низомиддин Маҳмудовнинг **"Маърифат манзиллари"**ни ўқинг: тил, таълим, нутқ, кадр ва қадр мавзуларида жуда бир самимият билан баҳс юритилади.

Замонавий адабиётимиз муаммоларидан сўз юритилган китобларга ташналик айтарли даражада қондирилмаётгани кўпчиликка сир эмас. Матёқуб Қўшжонов ва Сувон Мели ҳамкорликда яратган **"Абдулла Орипов"** китоби айни мазкур эҳтиёжни қондиришга ҳисса қўшади. Номидан ҳам кўриниб турибдики, китоб ўзбек шеъриятининг забардаст вакилларидан бири Абдулла Орипов ижодига бағишланган.

Тошкент вилояти "Турон" илмий-универсал кутубхонаси мутахассислари томонидан тайёрланган **"Миллий матбуот саҳифаларида"** китобида 20-йилларнинг биринчи ярмида "Қизил Ўзбекистон" газетасида босилган муҳим мақолалар рўйхати тартибга келтирилганки, бу, журналистика ва маърифий-маънавий тарихимиз саҳифаларини ўрганишда катта қулайлик туғдиради.

Нашриёт ўз ўқувчиларини кўпдан буён соғинтириб қўйган адиблар асарларини нашр этиб ҳам, назаримизда, тўғри иш қиляпти. Чунончи, таниқли адиб Хайриддин Султоннинг **"Дўстим Эсонбой"**, **"Ё, Жамшид!"**, **"Уч юз олтмиш тўрт кун"**, **"Кўнгул озодадур"** сингари ҳикоя ва қиссаларни **"Йўқчилик ва тўқчилик"** деб номланган китоб орқали тақдим қилди. **"Олтин булбул"** номи остида турк халқ эртакларини эса лотин алифбосида босмадан чиқарди.

Шу ўринда, китобларнинг бадиий безаги ғоятда нозик дид ва назокат билан, замонавий безаклар билан чиқарилаётганида нашриёт рассоми Сергей Соиннинг хизматларини таъкидлаш жоиздир.

"Маънавият" нашриёти раҳбариятига айтадиган "таънамиз" ҳам йўқ эмас. Бу, китобларнинг адади билан боғлиқ. Гарчи, нашриёт "дастгоҳи"дан ҳозирга қадар 100 га яқин китоб жами бир миллиондан ортиқ нусхада чиққан бўлсада, ҳар бир китоб ўртача 3 – 5 минг нусхада чиқаётгани камдек туюлади.

- Бозорни мунтазам ўрганиб борамиз, - деди нашриёт директори Суннатулла Аҳмедов. - Савдо йўлга қўйилган, буюртмаларимиз бор. Ҳар қалай, маҳсулотларимиз дўкон жавонларида қолиб кетмаётганидан мамнунмиз.

Китоб ўз ўқувчисига етиб бораётганининг ўзи қувонарли ҳол. Маънавий эҳтиёжни қондираётгани севинчли ҳол! Шундай экан, "Маънавият"чилар айниқса талаш бўлиб сотилган китобларини қайта нашр этиш имкониятларини ҳам излашса деган истагимиз бор...

МУАММО

“МУХБИР КЕПТИ, НИМА БЎПТИ”

ёхуд туман газетаси керак...ми?

Очиғи, туман газеталари билан бир сидра танишишдан илгари мен, кўпгина нашрлар компьютерларга эга, аксарияти офсет усулида чоп этилади, журналистлар туман “об-ҳавоси” ҳақида ҳаққоний маълумот берувчи синоптиклар вазифасини бажариш учун астойдил қалам тебратишмоқда, деган тасаввурда, фикрда эдим. Афсуски...

Мамлакатимизда нашр этилаётган 173 та туман газеталари асосан А-3 форматдаги қоғозда чоп этилади. Босмахоналардаги матбаа машиналарининг эскилиги, уларнинг валиклари емирилганлиги, ҳарфлар (шрифтлар) синиб ёки сийқаланиб кетганлиги туфайли газеталарнинг нашр сифати жуда паст, саҳифалар хира, кўримсиз. Техник имкониятларнинг йўқлиги боис суратлар умуман берилмайди. Буни “Пахтачи” (Пахтачи тумани), “Булунғур ҳаёти” (Булунғур тумани), “Сариосиё ҳақиқати”(Сариосиё тумани), “Халқ овози” (Ўзбекистон ва Фурқат туманлари), “Ғаллаорол овози” (Ғаллаорол тумани) каби кўплаб газеталар мисолида кўриш мумкин. “Халқ овози” газетаси бир йўла икки туманнинг нашри бўлишига қарамай унинг техник ва иқтисодий аҳволи анча ночор.

Газеталарнинг макети ҳақида ҳам илиқ фикр айтиш мушкул. Саҳифалар макети жуда содда ва жўн тузилган. Агар туман газеталарининг ҳафтада бир, айримларининг эса имкониятга қараб ойда 2-3 та сони чиқишини ҳисобга оладиган бўлсак, уларнинг макетини “қийиб қўйиш” учун вақт керагидан ортиқ, шекилли. Макетни қўл учида эмас, ўйланиб, изланиб тузиш керак.

Газетанинг нусхаси қанча кўп бўлса, демакки, ўша газета ўқишли, севимли.

Кўпгина туман газеталарининг нусхаси жуда камайиб кетган. Кўпчилигиники 1000 нусхага ҳам етмайди ҳатто. Қўйинг-чи, 250-300 нусхада чиқаётганлари ҳам бор.

Айрим туман газеталарида “Оммавий ахборот воситалари тўғрисида”ги Қонуннинг 21-моддаси талабларига риоя этилмаган. Яъни, нашрга оид маълумотлар тўлиқ берилмаган. Бундай ҳолни вилоят, ҳатто республика газеталарида ҳам учратиш мумкин.

Туман газеталарида юқорида айтилган камчилик ва муаммолар бор экан, ҳеч қурса материалларнинг сифати, мавзулар долзарблиги қониқарли дерсиз? Қаёқда! Газеталарда таҳлилий-танқидий мақолалар йўқ ҳисоби. Нима, туманларда ечимини кутаётган камчилик ва муаммолар йўқми? Бор. Фақат уларни ёритиш керак. Ёритиш учун эса...

1992 йилдан буён туман газеталари туман ҳокимиятлари муассислигида чоп этилмоқда. Шунингдек, туман газеталари халқ депутатлари туман кенгаши ва туман ҳокимлиги нашри ҳисобланади. Бу бир томондан яхши, албатта. Лекин иккинчи томондан газетанинг муассиси ҳам, “эгаси” ҳам туман ҳокимлиги бўлса, танқидий материаллар бериш мумкинмас, дегани эмас. Тасаввур қилинг: мухбир танқидий-таҳлилий материал бериб, унинг жавобини олишнинг ўрнига аксинча, тумандаги идора ва ташкилотларнинг раҳбарларига тушунтириш — “сўроқ” бериб ўтирса... Бундай ҳолатларда Юртбошимизнинг қуйидаги сўзларини эслатиб ўтиш лозим деб ҳисоблаймиз: “Сизларга очиқ-ойдин айтиб қўймоқчиман, бугун матбуотда холис бир танқид чиқса-ю, бирор ҳоким ёки амалдор эртага журналистни ер билан яксон қилиш пайида бўлса, тазйиқ остига олса, ундай ҳоким ҳам, амалдор ҳам узоққа боролмайди. Шуни яхши эслаб қолинглар”.

Туман газетаси ўз муассисини танқид қила оладими?

Туман газетачилари қонунларда мустаҳкамлаб қўйилган ўзларининг ҳақ-ҳуқуқларидан тўлақонли фойдалана билишмаяпти. Жуда кам-камдан ҳолларда журналист текшируви ўтказилади. Бинобарин, “Журналистлик фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисида”ги Қонуннинг 9-моддасида: “Журналист ахборот тўплаш ва текширув ўтказиш ҳуқуқига эга” деб ёзиб қўйилган.

Шунингдек, жойлардаги ташкилотларнинг раҳбарлари “Оммавий ахборот воситалари тўғрисида”ги Қонуннинг 27-моддасида, “Журналистлик фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисида”ги Қонуннинг 5-моддасида қайд этилган ахборот олиш, жавоб қайтариш ёки раддия бериш каби ҳуқуқларини билмайдилар ёки амал қилмайдилар. Демак, аввало журналистлар ўзларининг ҳуқуқий саводхонлигини ошириб, бошқалар билан илтимос оҳангида эмас, қонун тилида гаплаша билишлари лозим.

Тугаётган XX асрни “ахборот асри” деб ҳам таърифлашади. Бу бежиз эмас. Эндиликда одамларнинг информацияга бўлган талабини қондириш учун 3-4 кун бурунги эмас, бугунги энг долзарб, энг қизиқарли информация ва янгиликларни тезкорлик билан етказиш, ёритиш зарур. Чунки халқнинг онги, руҳияти ва қизиқиши ўзгариб бормоқда. “Режа бажарилди”, “Мавсумга шайланишмоқда”, “Шудгорлаш тугалланди”, “Пушта олиш бошланди”, "Токзорлар шаклланди" каби жўн сарлавҳали жўн ахборотларнинг, қуруқ мақтов, ҳамду саноларнинг кимга қизиғи бор? Умуман шу мазмундаги ахборотлар билан саҳифаларни тўлдиришга не ҳожат? Ахир газетани хилма-хил фикрлар минбарига айлантириш, унинг савияси, тили, обрў-эътиборини яхшилаш учун маънавий-ҳуқуқий, ижтимоий-сиёсий мавзуларда қизиқарли, чуқур таҳлилий мақолалар эълон қилиш керак-ку. Таҳририят жамоаси давлатимизнинг қонун ва ҳужжатларини, хусусан, “Журналист текшируви”ни ўз фаолиятининг муҳим қисми деб билиб, бир қўлда қалам, бир қўлда қонун билан чиқишлар қилишмайдими?

Дейлик, сиз дўстингизга унга қўнғироқ қилганингизни айтмоқчи бўлсангиз, сизга телефон қилдим, дейсиз-қўясиз. Лекин ҳеч вақт унга “телефон жетонини сотиб олдим, сўнг телефон будкасига келдим, навбат кутдим, навбат келгач, гўшакни кўтариб сизнинг рақамингизни қайта-қайта тердим”, демайсиз. Чунки бундайин узундан-узоқ изоҳ ўринсиз ҳам ортиқча. Аслида, бир-икки жумлада бериш мумкин бўлган ахборотларни сақичдек чўзишдан мақсад нима? Тағинам ахборотлар янгилик сифатида қизиқарли бўлса ҳам майли эди. Саҳифаларни тўлдириш учун материаллар, мавзулар етишмайдими ёки ҳали ҳам эски услубда ёзишдан, эскича фикрлашдан қутула билмаяпмизми? Менимча, иккинчи ҳолат тўғрироқ. Бу нуқсон, камчиликни йўқотиш аввало ўзимизга, шунингдек, малакали, тажрибали, фаол кадрларга боғлиқ. Кадрларни тайёрлаш учун таҳлил ва таҳрир ўргатишни, малакасини ошириш мақсадида турли курсларни ташкил этишга эътиборни қаратиб, бирга эришмоқ лозим эмас.

Туман газетасига ёш мухбир нега ишга келмаяпти?

Ҳа, афсуски, туман газетачиларини тушунчини истовчилар кўп эмас.

Газеталарда чет муаллифларнинг сони ҳам кам. Уларнинг асосини агар уларни “чет муаллифлар” деб аташ жоиз бўлса, тумандаги идора ва ташкилотларнинг раҳбарлари, вакиллари ташкил этади.

Сирдарё ва Жиззах вилоятларининг кўпгина туман газеталари таҳририятларига сўнгги 9-10 йил мобайнида журфакни тугатган ихтисосли журналист ишга келмаган. Нега? Негаки, маош, қалам ҳақи (гонорар) кам миқдорда, журналистларнинг эркинлигини таъминлаш ҳамда уларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаш паст даражада, ижодий муҳит ҳам ҳаминқадар...

Негадир, туман газетачилари республика матбуотига жуда кам ёзишади. Агар чуқурроқ суриштирилса, умуман ёзмайдиганлар ҳам талайгина. Менимча, бунга сабаб — ижодий муҳитнинг жойларда етишмаслиги.

Муҳаррирларга осон тутиб бўлмайди. Улар ижоддан кўра кўпроқ молиявий масалаларда бош қотиришга мажбурдирлар. Обуна, қоғоз, босмахона харажатлари каби муаммоларни ҳал этишда муассислар, яъни туман ҳокимликлари кўрсатаётган ёрдам ҳаминқадар. Гарчи “Ўзбекистон Республикасида оммавий ахборот воситаларини рўйхатга олиш тартиби тўғрисида”ги Низомда “...Муассис оммавий ахборот воситасини чиқаришга (нашр қилишга) кафолат беради, шу муносабат билан у моддий-техника ёрдамини амалга ошириши, зарур бўлиб қолса таҳририятни иқтисодий таъминлаши лозим”, дейилган бўлса-да, бу инобатга олинмаяпти. Эмишки, “матбуотга маблағ йўқ” экан. Бу баҳонами ё ҳақиқат? Хўп, чинданам аҳвол оғирроқ дейлик, аммо “саховат”, “хайрия” деб “маблағ сарфлаётган” қанчадан-қанча ташкилотлару идоралар, тадбиркорлару ишбилармонлар борлиги маълум-ку.

Обуна. Обуна мавсуми расмиятчилик учун, номигагина ўтказилаётганга ўхшайди. Агар обуначи эҳтиёжи ўрганилганда, нашрлар тарғиботи кучайтирилганида, жойлардаги масъул раҳбарлар фаолроқ бўлишганида обуна сони йилдан-йилга камайиб кетмаган бўларди. Биргина Сирдарё вилоятида шу йилнинг олти ойи учун туман газеталарига 300 тадан 900 тагача обуна бўлинган. Бу аҳвол ўнгланмаса айрим туман газеталари йилнинг иккинчи ярмидан чиқмай қолиши ҳеч гап эмас. 170 минг аҳоли яшаётган Китоб туманида 30 мингдан зиёд киши меҳнат жамоаларига бирлашган. 2000 йил учун ўтказилган обуна мавсумида туман ижтимоий таъминот бўлими, Хожа Бухорий мадрасаси, “Умид” санъат саройи, Улуғбек номли, Раззоқ Шаймонов номли, “Зарафшон” саноат фирмаси, 3-, 225-ПМКлар, “Ип йигирув” ҳиссадорлик жамияти сингари, ҳатто катта меҳнат жамоалари ҳам туман газетаси “Китоб тонги”га ёзилишмаган. Натижада газета бугунги кунда 760 нусхада чоп этилмоқда. Ваҳоланки, “Китоб тонги” (муҳаррири М.Ҳайдарова) ишини йўлга солган етакчи туман газеталаридан ҳисобланади.

Жойлардаги кўпгина ижодий жамоалар фақат обунадан тушадиган маблағга кўз тикиб қолишган. Тушган пул эса йилнинг ярмига етмай тугайди. Яъни, босмахона харажатлари ва бошқа турли қарзлар учун тўланади. Шу билан таҳририят жамоаси қарзлардан қутулиб, енгил тин олмайди, бор-йўғи ўтган йилги қарзларидан қутулади, холос. Босмахона харажатлари, қоғоз нархлари ойма-ой ўсиб бораверади. Газетага обуна эса 6 ой ёки бир йил учун аниқ бир суммада қилинади. Демак, обуна пули (обуна сони) кам, муассислардан, ҳомийлардан амалий ёрдам бўлмагач, газетанинг иқтисодий аҳволи танг бўлиб қолаверади.

Хўш, бундай қийин шароитда қандай йўл тутиш керак? Кўмаклашишдан кўра “маблағ йўқ, каллани ишлатинглар, реклама беринглар, “коммерческий” материаллар уюштиринглар” деб маслаҳат беришни афзал билувчилар кўп бўлса. Шундоқ ҳам бу маслаҳатларнинг минг бир варианти муҳаррирларнинг хаёлларидан кечгандир-ов.

Уй, режа кўп, лекин ҳаммаси имкониятга боғлиқ. Имкониятни, шароитни эса ҳамма ҳам муҳайё қилиб беравермайди. Бунда илтимос қилишдан кўра қонуний талаб фойдалироқ.

Бугунги кунда ҳар бир туманда камида 10-15 та акциядорлик жамиятлари мавжуд. Амалдаги “Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида”ги ва “Қимматбаҳо қоғозлар ва фонд биржалари тўғрисида”ги қонунларда барча очиқ турдаги акциядорлик жамиятлари бир йилда камида бир марта ўзларининг молиявий-хўжалик аҳволи ҳамда фаолияти натижаларини матбуотда эълон қилиши мажбурлиги белгилаб қўйилган. Лекин бу қонунларга барча бирдек амал қилмаяпти. Агар очиқ турдаги акциядорлик жамиятлари қонунга биноан иш тутсалар (эълонларини матбуотда берсалар) туман газеталарининг иқтисодий аҳволи ҳам бир мунча яхшиланган бўлур эди. Шунингдек, туман газеталарининг фаолиятини мувофиқлаштириш, жонлантириш, уларга маънавий, ижодий ва молиявий кўмак бериш учун илғор газеталарнинг тажрибаларини оммалаштириш, нашрларнинг маҳаллий ҳокимиятлар билан алоқаларини мустаҳкамлашга эътиборни кучайтириш мақсадга мувофиқдир.

Умуман газеталарнинг ижодий ва молиявий аҳволини яхшилашда сўзсиз бош муҳаррирлар масъулияти ва яна таъсисчиларнинг масъулияти ҳамда ижодий жамоанинг фаоллиги ҳам муҳим омил. Ишлаш учун ҳуқуқ ва имконият етарли, фақат ундан фойдаланиш зарур.

Энди “Туман газетаси керакми?” деган саволга тўхталадиган бўлсак, жавоби аниқ. Яъни, туман газетаси керак! Фақат бугунги савияда, қиёфада эмас. Тўғри, “Китоб тонги” (Китоб тумани), “Ургут садоси” (Ургут тумани), “Чағониён” (Денов тумани), “Истиқлол” (Боёвут тумани) каби бир қанча газеталарнинг ижодий ва молиявий аҳволи анча дуруст. Бу, албатта, муҳаррирларнинг ва қолаверса, жойлардаги муассисларнинг саъй-ҳаракати натижасидир.

...Сурхондарёдаги туман газеталаридан бирида ишлайдиган ғайратли мухбир ёзибди: “Туман газетасида ишлаш нақадар оғир, битта мақола ёзгунча 10-15 чақиримлаб пиёда юриш ҳам алам қилмайди, лекин мухбирликни, газетачиликни заррача тушунмасликлари жонингга ботади...”

Наҳотки, шундай бўлса? Ҳамма жойда бундай эмасдир?

Анчадан буён халқимизни бир муаммо — матбуот нашрларининг жойларга ўз вақтида етиб ёки умуман бормаётганлиги қийнаётган эди. Умид қиламизки, Вазирлар Маҳкамасининг яқинда эълон қилинган “Даврий матбуотни тарқатувчи корхоналарни қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори бу муаммони ҳал этишга асос ҳам талаб бўлиб хизмат қилади ва юртимизнинг чекка ҳудудларида яшовчи ватандошларимиз газета-журналларни вақтида ўқиш имкониятига эга бўладилар.

Агар аҳамият берган бўлсангиз, мазкур мақолада “кўпчилиги”, “аксарият” сўзларини кўпроқ қўлладик, аниқроғи, шунга мажбур бўлдик. Истардикки, келгусида бу сўзлар “айрим”, “баъзи” сўзлари билан ўрин алмашса. Буни амалга ошириш учун эса юракдан ёзиш, юракдан ишлаш ва қўрқув ҳиссисиз юрак керак бўлади.

Алижон АБДУРАҲМОНОВ,
Давлат ва жамият қурилиши академияси магистри.

ТАҲРИРИЯТДАН: туман газеталарида заҳмат чекиб хизмат қилаётган муҳаррирлар, мухбирлар! Журналист ҳамкасблар! Туман газеталарини ўз паноҳига олган муассислар! Сизларнинг фикрингиз қандай? Муаммо муаммолигича қолаверадими? Биз билмаган ва барча муаммолар бартараф этиб ташланган туман газетаси борми? Марҳамат, мактубингизни кутамиз.

УМРИНГИЗГА БАРАКА, ИСМОИЛ УСТОЗ!

Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй. Газета таҳририятлари қароргоҳи, журналистлар уйи. Бу уйда, газеталар таҳририятларида, эҳ-ҳе-е, озмунча журналист, озмунча мухбир ишлаганми?!

Журналистнинг, мухбирнинг ишлашини тасаввур қиласизми? Ишлайдиган журналистлар ҳам етарли, эҳтимол кўп, лекин ёниб-куйиб, жонини жабборга бериб ишлайдиганлари саноқли. Бир ноёб жумла топса олтин ёмби топгандек дўпписини осмонга отадиган, бир мажруҳ қалб эгасининг кўнглини овласа боши осмонга етадиган – меҳнатидан завқ оладиган журналист кам.

Исмоил Сулаймонов ижодидан чексиз завқ-шавқ ола биладиган ана шундай журналистлар тоифасидан.

Исмоил... “ака” десак ота ёшига етиб қолибдилар, “ота” десак елиб-югуриб ва ғайратлари жўшиб ишлаш борасида бизга ўхшаш унча-бунча ёшга ибрат бўлсалар, “устоз” десак камтар-камсуқумлик борасида ҳаммамизга ўрнак кўрсатсалар. Билмадик, не таъриф берса бўлар бу инсонга.

Яқинда китоб ёздилар устоз. Китобки, яна матбуот ҳақида, яна таҳририяту ижодий жамоа ҳақида. Назаримизда, ана шу китобдаги сарҳисоб тарзидаги қораламалар, қувноқ очерклар, босиб ўтилган ҳаёт йўлидаги тажрибалар аҳли ижодга сабоқ бўлса арзирли.

Исмоил аканинг феълини бирга ишлаган, ҳамсуҳбат бўлган киши дарров илғайди. Ёшига ярашиқли соддалик, қувноқлик, айни пайтда куйинчаклигу қатъиятлилик — барча-барчаси уйғунлашиб, доимо бошига дўппи қўндириб юрган нуроний мўйсафид, баъзан синиқ жилмайиб юрадиган, ёшига нисбатан кўркам ижодкорни мужассам этади.

Ана шу кўркам ижодкор, Устоз Исмоил ота Сулаймонов 70 ёшга тўлдилар. Ёру дўстлар қутлашмоқда! Биз ҳам у кишига узоқ умр, ижодий барака тилаймиз!

“ҲУРРИЯТ”ЧИЛАР

ЖАВОБ

“Ҳиммат. Миннат. Калака.”

“Ҳуррият”, 2000 йил, 19-сон

Ўзбекистон ёшларининг “Камолот” жамғармаси Сурхондарё вилоят бўлими “Ҳуррият” газетасининг 2000 йил 19(172)-сонида чоп этилган “Ҳиммат. Миннат. Калака” номли мақоласида қайд этилган танқидий мулоҳазаларни ўрганиб чиққан ҳолда қуйидагиларни маълум қилади:

Мақоласи (муаллифлар – Даврон Орипов, Собир Ёдиков) жамғарма вилоят бўлимининг кенгайтирилган мажлисида жамғарма раҳбарияти, вилоят ҳокимлиги вакиллари ҳамда мутасадди ташкилотлар мутахассислари иштирокида муҳокама қилинди. Мақола долзарб мавзуда куюнчаклик билан ёзилган, лекин мақола муаллифлари бир факт орқали жамғарма вилоят бўлимининг бутун фаолиятига баҳо беришга уринишгани бизни ғоятда ажаблантирди. Аслида, бутун фаолиятга юзаки назар ташлагандан кўра мақолада зикр этилган ҳолат сабаблари чуқурроқ ва атрофлича ўрганилганда мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Мақола ўқувчиларда бир ёқлама ёзилгандек таассурот қолдиради. Чунки муаллифлар ариза ёзганларни эшитишади-ю, иккинчи томон — жамғарманинг вилоят бўлими раҳбарияти ёки мутахассисларига рўй берган ушбу ҳолатнинг сабаблари ҳақида мурожаат этишмаган.

Бойсун туман Меҳрибонлик уйи қошидаги “Ширу шакар” болалар ансамбли мамлакат миқёсидаги қатор анжуманларда, жамғарманинг вилоят бўлими томонидан уюштирилган турли тадбирларда фаол иштирок этиб, уларнинг юқори бадиий савияда, кўтаринки руҳда ўтишига ҳисса қўшиб келади. Минг афсуски, қатор йилларда баҳорнинг серёғин ва инжиқ келиши, махсус транспорт воситаси йўқлиги сабабли ансамбл бир неча тадбирларимизда иштирок эта олмади.

Жамғарманинг вилоят бўлими хайрия сифатида “Ширу шакар” болалар ансамблига (эътибор қилинг — Меҳрибонлик уйига эмас) 1998 йил 1 июнда “Дамас” автомашинасининг калитини болажонлар боғида тантанали равишда топширишни мўлжаллаган эди. Минг афсуски, табиат инжиқликлари, яъни Бойсун — Термиз йўлидаги кўприкни сел бузиб кетгани туфайли бу хайрли тадбирда “Ширу шакар” болалар ансамбли иштирок эта олмади.

Орадан бир-икки кун ўтиб жамғарманинг вилоят бўлимига Бойсундаги Меҳрибонлик уйи директорининг ўғли ўз номига ёзилган “Ишончнома” билан келиб “Дамас”ни унга беришимизни талаб қилди. Ундан кейин эса “Ширу шакар” ансамблининг бадиий раҳбари Хайрулло Насритдинов келиб, ишончнома “Ширу шакар” ансамбли номига ёзилган тақдирдагина “Дамас” автомашинасини беришни ва расмийлаштиришни сўради.

Меҳрибонлик уйи директори ва ансамбл раҳбари ўртасидаги турли муносабатлар туфайли “Ишончнома” қоғози сўралган вақтда ва белгиланган тартибда бизга етиб келмади.

Шу воқеадан кейин вилоят марказига бир неча бор келиб кетган Меҳрибонлик уйи директори бир бор жамғарманинг бўлимига келиб учрашмаган. Масалани ойдинлаштиришни ўзига эп кўрмаган. Натижада, ушбу масала ҳозиргача очиқ қолиб кетди.

Бу орада анча вақт ўтди. “Дамас” машиналарининг давлат нархи 2,5 баробар кўтарилиб кетди. Ҳозирги кунда эса минг бир узр билан шуни маълум қиламизки, яхши ва эзгу ният билан бошлаган хайрли тадбиримизни амалга оширишнинг иложи йўқ. Бунинг сабаби, яна бир бор таъкидлаб айтамиз, “Дамас” автомашинасининг давлат нархи ошганлигидадир.

Бойсундаги 12-меҳрибонлик уйи тарбияланувчилари жамғарманинг вилоят бўлими эътиборидан қолдирилмасликка ҳаракат қилинмоқда. Масалан, 1998 йил 18 декабрь куни мазкур меҳрибонлик уйининг 70 йиллиги муносабати билан унинг тарбияланувчиларига жамғарманинг эсдалик совғалари топшириб келинди.

Шу ўринда шуни айтиб ўтишимиз керакки, “Камолот” жамғармаси вилоят бўлими ходимлари 2000 йил 23 май куни Бойсун туманидаги 12-меҳрибонлик уйига ташриф буюриб, мақолада сўз бораётган “Дамас” автомашинасини бугунги кунда молиявий имконияти умуман йўқлиги сабабли совға қила олмасликларини афсус билан билдирдилар. “Дамас” автомашинасини совға қилиш асоссиз (?! - **таҳр.**) ваъда қилинганлиги “Камолот” жамғармаси вилоят бўлими раҳбариятининг хатоси эканлигини тан олган ҳолда расмий равишда узр сўрадилар. “Дамас” автомашинасини топшира олмасликларини очиқ тан олдилар. Бугунги кундаги молиявий имкониятларидан келиб чиққан ҳолда меҳрибонлик уйи тарбияланувчиларига ўзларининг совғаларини топширдилар. Келажакда имкон даражасида ўз ёрдамларини янаям аямасликларини билдирдилар.

Энди жамғарма вилоят бўлими томонидан чиқарилган лотереялар хусусида гапирадиган бўлсак, у жамғарманинг Адлия вазирлиги томонидан рўйхатга олинган Устави ҳамда мавжуд қонунлар доирасида чиқарилган ва сотилган. Ундан кўрилган фойда ҳам Устав доирасидаги фаолият учун сарфланади.

Омади кулиб боққан айрим фуқаролар лотерея ютуқларини олгунга қадар уч ой давомида “овора бўлганликлари” ҳақида маълумот беришган. Холбуки, мақола муаллифлари лотерея ютуқлари уч ойгача берилишини “билишмайди” ёки бундан атайин кўз юмишади.

Нима бўлганда ҳам биз бир нарсага қаттиқ ишонамиз: халқимизнинг севимли нашрига айланиб улгурган мустақил газетамиз — “Ҳуррият” ва унинг таҳририяти яхши ният билан, савобли ишни охирига етказишга ўз ҳиссасини қўшиш ниятида мазкур мақолани чоп этган.

А.Р.БЎРИЕВ,
"Камолот" жамғармаси
Сурхондарё вилоят бўлими
бошқарув раиси

ТАҲРИРИЯТДАН: Жаноб А.Бўриев тўғри таъкидлаганидек, “...Яхши ният, савобли ишни охирига етказишга ўз ҳиссасини қўшиш ниятида” “Ҳиммат. Миннат. Калака.” мақоласи чоп этилган. Таъкидлаш лозимки, мақола “Камолот”нинг Сурхондарё бўлимининг бутун фаолиятига баҳо бериш ниятида ёзилмаган. Мақсад битта эди: ҳотамтойлик ила ваъда қилинган “Дамас” бериладими-йўқми? Жавобда, “зикр этилган ушбу ҳолатнинг сабаблари чуқурроқ ва атрофлича ўрганилганда мақсадга мувофиқ бўлур эди”, дейилибди. Мухбирларимиз тушмагур шундай қилишган, чуқурроқ ва атрофлича ўрганиш учун қарашсалар... лотерея ғалвалари кўзга ташланиб қолибди: Бойсун тумани мутасаддилари томонидан ўша лотереянинг жуда кўп миқдорда сотилишига берган ёрдами моҳиятида “Дамас”га бўлган илинж ётарди. Илинжки, хайрия қилинган(!) мошинни тезроқ сағирларга олиб бериш...

Модомики, ғавғога сабаб бўлган “Дамас” Бойсун тумани Меҳрибонлик уйи қошидаги “Ширу шакар” болалар ансамблига хайрия қилинган экан, бундай савобли ишни ниҳоясига етказиш А.Бўриев талқинидаги “Ишончнома”ни кимнинг номига бериш-бермаслик масаласи тўсқинлик қилолмаслиги ёш болага ҳам аён.

Хуллас, жавобдан келиб чиқиб айтсак, “Дамас”нинг нархи ошиб кетгани учун айбни Асака заводига юклайлик, совғани вақтида олиб кетмаганини 12-меҳрибонлик уйи катталарининг келиша олмаслигига олиб бориб тақайлик... “Камолот”чиларни эса айбини мардонавор тан олишда алқайлик!..

Вассалом!

АҲВОЛ

“ШУЛ ЭРУР АЙБИМ МЕНИНГКИМ, МАРДУМИ САНЪАТКОРМАН”

Байраму сайилларда шаҳру азимларда катта-катта тантаналар бўлади. Бутун халқ, меҳмонлар шоду хуррамлик қилишади. Фидойи санъат аҳли ана шундай дамларда-да, эл хизматида бўлади. Кўнгилларга қувонч, юракларга қувват улашади. Самарқанд вилоятидаги Пастарғом тумани маданият бўлимида хизмат қилаётганлардан “Муҳтарама аёл” Республика кўрик-танловининг ғолиби, меҳнат фахрийси Хонбуви момо Имомова, Зулфия мукофоти лауреати Розия Тожиева, ибратли келинчак кўрик-танловида вилоятда биринчи ўринни олган Нилуфар Тошевалар бугунги кунда шундайлардан.

Бироқ туман маданият бўлими бошлиғи Уйғун ака Бўтаев: “Қанча кўп ишласак, шунча кўп қарзга ботаяпмиз”, — дейди куйиниб. Сабаби эса... Молия бўлими маданият ишлари учун 2000 йилга 21 миллион 800 минг сўм режалаштирган. Шу боисдан таъмирлаш, китоб харид қилиш, коммунал хизматлардан узлуксиз фойдаланиш кўнгилдагидек эмас. Масалан, биз борган пайтимизда газ қарздорлик сабабли ўчирилиб қўйилганди. Ваҳоланки, газ, электр, сув таъминоти учун йиллик харажат 46 000 сўмнигина ташкил этади. Замонавий аппаратуралар, кийим-кечак олиш учун пул йўқ. Буни молия бўлими тақсимот рўйхатидан бутунлай ўчириб ташлаган. Бугун саҳнага 30-40 йил олдин олинган асбоб-ускуналар билан чиқилмоқда. Алмисоқдан қолган жиҳозлар томошабинда ўтмиш ёдгорлиги сифатидагина қизиқиш уйғотиши мумкин, холос.

Қанча ишласак, шунча қарзга ботамиз, ўртамиёналик афзал деган тушунчаларнинг сабабини энди тушунган бўлсангиз керак. Буниси ҳали ҳолва, галдагисини эшитинг. Маданият ходимлари доимий сафарларда — эл орасида бўлишлари керак. Аммо хизмат сафарлари, гастроллар бепул бўлмайди, албатта.

— Ўтган йили Наврўз байрами тантаналарини нишонлаш, самарқандликларга хушнудлик бағишлаш учун таклиф қилиндик, — дейди ҳамсуҳбатимиз. — Байрам кўнгилдагидек ўтди. “Отель Самарқанд” меҳмонхонасида ўн кун турдик. 13 кишидан иборат дастамиз меҳмонхона хизматчиларига раҳмат айтиб, орқага қайтдик. Кўп ўтмай бизга, яъни таклиф этилган жамоага пул тўлови ҳақидаги (счёт договоров № 50. 9.03.1999 йил) қоғоз келди. Унда ёзилишича, бизлар меҳмонхонага 246071 сўм тўлашимиз керак экан. Бундай харажат кўзда тутилмаган бўлса, уни қаёқдан тўлаймиз? Қолаверса, буни Самарқанд шаҳар ҳокимлиги ҳал қилиши керак эмасми? Бугунги кунда меҳмонхона бизни судга бериш ниятида. Начора, бошга тушганини кўз кўрар.

Масалани чуқурроқ ўрганиш мақсадида бошқа туманларда, вилоятда ҳам бўлганимизда яна шундай аҳволларга дуч келдик. Демак, масала вилоят миқёсида ҳал қилинмаётган экан, унда янада юқорироқ идорадагилар жиддийроқ ёндашмаса бўлмайдиган кўринади. Акс ҳолда ўртамиёналикка интилиш илдиз отиб кетаверади. Бундай кўнгилсизликнинг санъатга кириб келишини эса кечириб бўлмайди.

Хуллас, муғанний сози билан, ҳофиз овози билан ишласин. Карнайчи пуфлаши билан, ғижжакчи ишқаши билан даромад қилсин.

Убайдулла ХЎЖАНИЁЗОВ,
журналист

МУЛОҲАЗА

ГУВОҲЛИК МАҚОМИ БОРМИ? МУҲОФАЗАСИ-ЧИ?

Ҳар қандай жиноятнинг очилишида гувоҳлар жиддий аҳамиятга эга, гувоҳнинг ўзига эса муносабат шу қадар жиддий эмас. Терговчининг, прокурорнинг, адвокату судьянинг гувоҳга муносабати қандай? Одамларнинг-чи?..

Ҳар қандай жиноят иши бўйича ҳақиқатни аниқлаш , шахснинг айбли ёки айбсиз эканлигини аниқлашда гувоҳ алоҳида аҳамият касб этади. Амалдаги жиноят-процессуал қонунчилигимизда ҳам гувоҳнинг процессуал мақоми, унинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари аниқ белгилаб қўйилган. Унга кўра, жиноят иши бўйича аниқланиши лозим бўлган бирор ҳолатни билиш мумкин бўлган ҳар қандай шахс гувоҳ сифатида кўрсатма бериш учун чақирилиши мумкин. Таъкидлаш зарурки, дастлабки тергов ва суд терговини юритишда гувоҳ марказий ўринлардан бирини эгаллайди. Чунки кўпгина жиноятлар бўйича гувоҳларнинг кўрсатмалари (бошқа далиллар топилмаганда) ҳақиқатни аниқлашнинг ягона воситаси ҳисобланади. Жиноят-процессуал ва жиноят кодекси гувоҳни жиноий-судлов ишларини юритишдаги ўрни ва унинг ҳуқуқларини белгилаш билан бирга унга жиноят процессининг бошқа қатнашчиларига нисбатан оғирроқ мажбуриятларни ҳам юклайди. Яъни, гувоҳ иш бўйича ўзига маълум бўлган ҳамма нарса ҳақида ҳаққоний сўзлаб бериши, берилган саволларга жавоб қайтариши, иш бўйича ўзига маълум бўлган ҳолатларни сўроқ қилувчининг рухсатисиз ошкор этмаслиги шарт.

Гувоҳнинг кўрсатма беришдан бош тортганлиги, шунингдек била туриб, ёлғон кўрсатма берганлиги учун “Жиноят кодекси”нинг 238-240-моддалари билан жиноий жавобгарлик белгиланган. Жиноят ишларини юритишда гувоҳларни икки турга: фаол ва пассив гувоҳларга бўлиш мумкин. Кўпгина оғир жиноятлар айнан фаол гувоҳлар, яъни ҳақиқатни аниқлаш учун қўлидан келган барча имкониятни ишга солишга тайёр. Улар ўзларига ҳеч қандай мулкий ёки мулкий бўлмаган наф олдиндан келмаслигини олдиндан билганлари ҳолда инсонийлик бурчларидан келиб чиқиб, ўз зиммасига юклатилган вазифаларни бажарадилар.

Гувоҳларнинг иккинчи бир тоифаси, яъни пассив гувоҳлар эса ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларга олдиндан маълум бўлган маълумотларни тасдиқлаш билан чекланувчи гувоҳлардир. Бундай кишилар учун жиноят ишининг тўғри ёки нотўғри йўлдан кетишининг унчалик аҳамияти йўқ. Бундай фуқаролар гувоҳлик бермаганлик учун келиб чиқадиган жавобгарликдан қўрқибгина ушбу вазифани бажарадилар. Гувоҳлар орасида пассив гувоҳларнинг сони анча кўп эканлигини таъкидлаб ўтиш зарур. Хўш, бу нима билан боғлиқ?

Биринчидан, гувоҳ мақоми ва гувоҳлик бериш тушунчасига нисбатан жамиятимизда шаклланган фикр у даражада ижобий эмас!

Бу ҳол эса тергов ва суд органларининг гувоҳга нисбатан муносабатларига боғлиқ. Тергов ва суд идораларида гувоҳга нисбатан бюрократларча, худди ашёвий далилга қарагандай қараш расм бўлган. Фарқи, ашёвий далилни конвертга солиб олиб қўйиса бўлади. Гувоҳга эса тергов ҳаракатлари олиб бориш вақти тугаши билан жавоб беришга тўғри келади. Кўпинча бу ҳол инсонийлик ва тергов этикаси доирасидан чиқаётгани бугун ҳеч кимга сир эмас.

Жиноят-процессуал кодекси 102-моддасида ишора қилувчи саволлар беришга йўл қўйилмаслиги таъкидлаб ўтилган бўлса-да, терговчининг гувоҳ кўрсатмаларини ўзи истаган тарафга йўналтириши унчалик қийин иш эмас. Бундай ҳолатнинг кўплиги яна шу билан белгиланадики, гувоҳ иш юритишнинг пировард натижасидан умумий манфаатдор эмас. Ушбу ҳаракатларнинг Жиноят кодекси 235-моддаси билан белгиланган кўрсатма беришга мажбур қилиш жинояти таркибини келтириб чиқариш ёки чиқармаслиги — бошқа масала.

Фикри ожизимизча, бундай номаъқул ҳолатлар Жиноят-процессуал кодексида гувоҳнинг тушунчаси, ҳуқуқ ва мажбуриятлари, гувоҳлик бера олиши мумкин бўлган шахсларнинг аниқ доираси, айниқса, гувоҳларни турли тазйиқ ва сансалорликлардан ҳимояланиш механизми қатъий белгиланмаганига бориб тақалади. Бу эса ўз навбатида амалиётда бир қатор мушкулликларни келтириб чиқаради. Гувоҳ жиноят процессида марказий ўринлардан бирида турар экан, унинг процессуал мақоми ҳам янада такомиллаштирилиши зарурлиги оддий ҳақиқат-ку! Бундан ташқари, гувоҳлар билан тергов ҳаракатлари олиб боришнинг ўзига хос томонлари, психологик хусусиятларини тўлароқ ўрганишга ёрдам берувчи методик қўлланмалар яратилиши лозимдек. Бу гувоҳни жиноят процессининг бошқа қатнашчиларидан ажратиб турадиган бир қатор хусусиятлар мавжудлиги билан боғлиқ. Шунингдек, гувоҳнинг тергов ҳаракатлари ва жиноий-судлов ишларини юритишдаги иштироки жараёнини бир қатор соддалаштириш мақсадга мувофиқ бўлар эди. Бунда асосий эътибор шахснинг ҳуқуқ ва эркинликларига риоя қилинишининг таъминланишига қаратилиши зарур (Кўпгина терговчиларнинг мансабдор шахсларни гувоҳ сифатида ишга жалб қилишга истиҳола қилиши-ку, алоҳида мавзу).

Бу шароитда гувоҳ тергов идораларига фаол ёрдам берганлиги учун келажакда ўзи ҳам жиноий тажовуз ва ўч олиш объектига айланиши мумкинлигини ҳисобга оладиган бўлсак, гувоҳни ҳуқуқий ҳимоя қилишнинг зарурлиги янада равшан бўлади. Жиноят кодекси 235-моддаси билан белгиланган, кўрсатма беришга мажбур қилиш жинояти учун жавобгарлик эса ушбу вазифани тўлиқ бажара олмайди. Чунки гувоҳга нисбатан нафақат суриштирувчи, терговчи, прокурор томонидан, балки бошқа шахслар томонидан дастлабки тергов ва суд тергови давомида ҳам, ундан кейин ҳам тазйиқ ўтказилиши мумкин. Демак, Жиноят кодексининг моддаси гувоҳга нисбатан амалга оширилиши мумкин бўлган ноқонуний таъсирни қамраб ололмайди.

Гувоҳларнинг ўрни, айниқса, ўта ниқобланган, кўпорувчилик, диний экстремизм, терроризм каби жиноятларни очишда билинади. Бундай ҳолларда ўз ихтиёри билан келиб, гувоҳлик берувчи, тергов ва суд идораларига чин кўнгилдан ёрдам берувчи гувоҳларнинг аҳамияти беқиёсдир.

Юқоридагиларни ҳисобга олиб шуни айтиш мумкинки, жиноят-процессуал кодексига гувоҳнинг ҳуқуқий мақоми, уни ҳимоялаш механизмлари киритилиши зарур ва шарт. Бу одил судловнинг амалга оширилишини таъминлашга қаратилган яна бир қадам бўларди. Гувоҳларнинг жиноят процессидаги ўрни ва процессуал ҳолатни тадқиқ қилиш, илмий-услубий қўлланмалар билан ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларини таъминлаш ҳуқуқшунос олимларимиз олдида турган вазифалардан биридир.

Беҳзод МЎМИНОВ,
Ички ишлар вазирлиги академиясининг
3-босқич талабаси

ТАҲРИРИЯТДАН. Муаллиф жуда нозик масаладан сўз очган. У мавжуд қонунларда гувоҳга нисбатан белгиланган масъулият, мажбуриятлар борлигини эътироф этгани ҳолда гувоҳликка ўтувчи фуқарога муносабатни, айниқса унинг муҳофазасини ҳам яхшилашимиз зарурлигини таъкидлайди.

Бу мавзу ҳуқуқни муҳофаза қилиш хизмати ходимларини, кенг газетхонларни бефарқ қолдирмайди деб ўйлаймиз.

МАҒРИБУ МАШРИҚ
INTERNATIONAL LIFE

КЎРГАЗМА

ЎЗГАЛАР НИГОҲИДАГИ ШАРҚ

"Илҳом" театрида америкалик фотограф Мишел Донеллининг сўнгги ўн йиллик ишлари асосидаги "Шарқ ракурси" деб номланган расмлар кўргазмасининг очилиш маросими бўлиб ўтди. Унда муаллифнинг дипломатик хизматлари даврида туширган шахсий суратлари намойиш этилди. Миср Араб Республикаси, Саудия Арабистони, Иордания, Африка, Ўзбекистон ва Туркманистон заминида олинган бу суратларда юқорида санаб ўтилган мамлакатлар халқларининг маданияти, турмуш тарзи, характер ва кайфияти ўзининг яққол ифодасини топган.

— Ростини айтсам, бу яқин орада бирор - бир кўргазмани бунчалик завқланиб томоша қилмаганман, — дейди Тошкент давлат театр ва рассомчилик институтининг 1-босқич талабаси Залина Зангиева "Ҳуррият" мухбири билан бўлган суҳбатда.

Мишел Донеллининг "Шарқ ракурси" фотосуратлари кўргазмаси "Илҳом" театрида 30 майга қадар давом этади.

Дилноза РАҲМОНОВА

Майкл Жексон машҳур ёзувчи Эдгар По ролида фильмда суратга тушмоқчи.

РАСМИЙ ТАШРИФ

ЎЗБЕКИСТОН—РОССИЯ: ЮКСАЛАЁТГАН ҲАМКОРЛИК

— Ўзбекистон ва Россия ўртасидаги алоқалар бугунги кунда янгича тус олмоқда ва ўзаро ишонч, тенглик ҳамда ҳурмат асосида қурилмоқда, — деди Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин билан Дўрмон қароргоҳидаги музокаралардан кейин ўтказилган матбуот анжуманида.

Мамлакатимиз раҳбарининг айтишича, сиёсий, иқтисодий, инсонпарварлик ва ҳарбий техникавий соҳаларда, шунингдек, минтақавий хавфсизлик, мамлакатларимиз хавфсизлигини сақлаш соҳаларида Ўзбекистон ва Россия муносабатларининг муштараклиги намоён бўлаётир.

Икки давлат раҳбари музокаралар давомида минтақавий хавфсизлик масаласига алоҳида эътибор қаратишди. Бунинг боиси бор, албатта. Хусусан, Ислом Каримов айтганидек, террорчиларнинг ўтган йили август ойида Қирғизистон жанубидаги Боткент ва Доғистоннинг Ботлих ҳудудларига бостириб киришлари асло тасодифий эмас.

— Бугунги кунда Шимолий Кавказ, Марказий Осиё ва бошқа минтақаларда террорчилик ва экстремизм хуружлари, вазиятни беқарорлаштиришга уринишларнинг негизида катта маблағ ва имкониятларга эга бўлган халқаро экстремистик марказлар турганлигига халқаро ҳамжамиятда шубҳа бўлмаслиги лозим,— деб қайд этди Ўзбекистон раҳбари.

Музокаралар жараёнида икки томонлама иқтисодий ҳамкорликни кенгайтириш масалалари алоҳида аҳамият касб этди. Россия Ўзбекистоннинг йирик савдо-иқтисодий шериги сифатида давлатларимиз ўртасидаги йиллик савдо айланмаси ҳажми 1,5 миллиард АҚШ долларини ташкил этди. Президентимиз эътироф этганидек, жорий йилнинг дастлабки чорагида икки мамлакат ўртасидаги товар айланмаси 9 фоизга ўсди. Шу билан бирга фойдаланилмаётган улкан имкониятлар борки, буни биргаликда ҳал этиш лозим.

Айтиш кераки, учрашув чоғида Ўзбекистон Республикаси маъмурий-ҳудудий тузилмалари ва Россия Федерацияси субъектлари ўртасида ҳамкорликни кенгайтириш ҳамда автомобиль қатнови хусусидаги битимларнинг имзоланиши ана шу имкониятлар рўёбга чиқишининг дебочаси бўлиб, бу минтақалар ўртасида бевосита алоқаларни кенгайтиришга туртки беради.

Россия Федерацияси раҳбари Владимир Путин Юртбошимизнинг фикрларини тўла қувватлаган ҳолда музокараларда кўтарилган барча масалаларда Россия ва Ўзбекистон давлатларининг нуқтаи-назарлари бир-бирига мос келганини айтди. Шунингдек, Владимир Путин: "Хавфсизликни таъминлаш борасида Ўзбекистон раҳбари олиб бораётган сиёсат нафақат қўллаб-қувватлашни, балки ўзаро ҳаракат қилишни тақозо этади, — деб таъкидлади. — Агар биз буни тушунмасак, ўзбек дўстларимиз билан биргаликда тажовузкор таҳдидларни шу ернинг ўзида тўхтатмасак, у билан ўз еримизда тўқнашишимизга тўғри келади". Россия раҳбари таъкидлаганидек, кейинги пайтларда жиноий террорчилик усулида собиқ иттифоқ маконида пайдо бўлган давлатларда можаро чиқаришга уринишлар фаоллашмоқда. Бунда экстремизм ва қуролли террорчиликдан восита сифатида фойдаланилмоқда. Шубҳасиз, беқарорлик ҳалқаси собиқ иттифоқнинг жанубий сарҳадларидан ўтган бўлиб, бу ҳудудлар Россия Федерациясига анча яқин жойлашган.

Бугунги кунда халқимиз бунёдкорлик ишлари билан шуғулланиб, асосий мақсадимиз бўлган аҳоли фаровонлиги ва мамлакатимиз буюк келажагини барпо этишда Россия каби давлат билан ҳамкорлик ҳар томонлама истиқболли имкониятлар яратади.

Россия Ўзбекистоннинг ҳудудий яхлитлиги, чегаралар дахлсизлиги, мустақиллигини сақлашни кафолатлаш борасида ҳамма ишларни бажаришга шай давлатлардан ҳисобланади. Айни пайтда икки мамлакат ўртасида ҳарбий техникавий ҳамкорлик соҳасида 28 та шартнома лойиҳалари мавжуд ёки ишланмоқда.

Шунингдек, Россия раҳбари айтганидек, Ўзбекистон авиасозлиги бир негизда барпо этилган бўлиб, Ўзбекистонда ишлаб чиқарилаётган самолётларни Россия истеъмолчилари бажонидил сотиб оладилар. Россия тўқимачилик саноати истеъмолчилари Ўзбекистондан пахта толаси сотиб олишдан манфаатдор. Шунингдек, Россияда етиштирилмайдиган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ҳам бизда етиштирилади. Музокаралар чоғида вазирликлар ва идоралараро битимлар ҳам имзоланди.

"Ўзбекнефтгазхолдинг" миллий компанияси раиси Ибрат Зайниддиновнинг айтишича, Россия "Газпром" акциядорлик жамияти раиси Рэм Вяхирев билан Россияга йилига беш миллиард кубометр газ етказиб бериш, шунингдек, россиялик геологлар келгусида Устюрт ҳудудида геология қидирув ишларини олиб бориш хусусида шартномалари имзолашга муваффақ бўлинди.

"ТУРКИСТОН-ПРЕСС"

МУАЛЛИМА

"ЎҚУВЧИЛАРИМ — МЕНИНГ ҲАМ ФАРЗАНДЛАРИМ!"

— Ойижон, таътил тугашига яна неча кун бор? — дея сўраб қолди ёзги таътил кунларида ўғлим.

— Ҳадемай ўқиш ҳам бошланиб қолади, ўртоқларингни кўргинг келяптими? — деб сўрадим.

Ўғлим бирдан йиғлаб юборди ва:

— Устозимни соғиндим, жудаям соғиниб кетдим!

Ўғлимнинг мурғак ва беғубор кўнглида устозига нисбатан тоза, самимий меҳрни кўриб, тўғриси, энтикиб кетдим. Ўғлимни шундай муаллим ўқитаётганидан қувондим, ўша дақиқаларда фарзандимнинг кичкинагина дунёсига кириб улгурган устозини ўзим ҳам кўргим келди. Қанийди, шу ҳолатни ўқитувчининг ўзи ҳам кўрса...

Мана, тўрт йилдирки, шу ўқитувчи ўғлимга дарс беради. Ўқувчиларига қўшилиб уларнинг ота-оналари меҳри-ҳурматини қозонган муаллима Лобархон Қўчқорова — Тошкент-

даги 178-инглиз тилига ихтисослашган гимназиянинг бошланғич синф ўқитувчиси. Низомий номидаги педагогика институти бошланғич таълим методикаси факультетини битирган. Қизалоғи бор.

— Лобархон, бир чет эл фильмида эр-хотин "фарзанд кўришга маънан тайёрмикинмиз" деган хавотирда болалар уйи тарбияланувчисини маълум бир муддат уйга олиб келиб, ўзларини синаб кўришади. Фильмдаги инсон кўнглига бўлган эътибор мени қаттиқ таъсирлантирган... Ўқитувчига 25-30 бола, яъни шунча кўнгил ишониб топширилади, ахир.

— Ўша фильмдан мен ҳам қаттиқ таъсирланганман. Назаримда, ўқитувчи бўлишни хоҳловчиларни педагогика олийгоҳлари ва билим юртларида махсус психологик суҳбатдан ўтказиш керак. Токи, мактабга "жуда осон, аёлларбоп иш экан", "зерикиб қолмай деб 3-4 соат дарс олдим", "уйимга яқинлиги учунгина кирдим" каби хаёлда келиб-кетадиган ўқитувчилар кўпаймасин.

— Баъзан ўз фарзандимиз нимани истаётганини билмай қийналамиз. Сизда эса нақд 50 та!

— Онам ўқитувчи бўлганлар. Онамнинг дафтар текширишларига қизиқар эдим, ўқувчиларининг меҳрибонлигидан уларни қизғанардим ҳам. Расм чизишга иштиёқим баландлигиданми чинни заводига ишга киришни орзу қилганман. Ҳаваскорлик тўгарагига қатнашиб, бир неча кўрикларда ғолиб бўлганман. Консерваторияда ўқишни орзу қилганман.

Ҳамма орзулардан болаларни яхши кўришим, улар билан тез тил топишиб кетиш истаги устун келди. Бу касбга меҳрим баландлигидан ўқишга кирганман, масъулиятини эса кейинроқ — иш жараёнида чуқурроқ ҳис эта боряпман.

— Эсингиздами, 1-синфда илк бор чақирилган ота-оналар мажлисида ҳар биримизнинг иш жойимиз, манзилгоҳимиз билан бирга фарзандимизнинг феълидаги ўзига хос хусусияти ёки нуқсони, нималарга қизиқиши ҳақида ёзиб беришни илтимос қилгандингиз?

— Ҳар бола ўзича бир олам. Уни тушуниш, қалбига йўл топиш, билим бериш учун аввало унинг ўзини яхши билиш керак. Элликта болага бир хил муомала қилиб бўлмайди. Менимча, ўқувчи дарсда қимирламай "қотиб" ўтириши шарт эмас. Майли, ёнидаги синфдоши билан маслаҳатлашсин, ундан сўрасин. Муҳими, дарсни тушунишга интилсин. Ўқишдан кўнгли совиб кетмаса бас.

Дарсга кечикиб келган ёки уй вазифасини бажармаган ўқувчига дарров танбеҳ бермайман. Танаффусда ёнимга чақириб сабабини сўрайман.

— Ота-оналар мажлисида бирор марта бир ўқувчининг ўқиши ёки хулқини муҳокама қилганингизни эслолмайман. Бирор кўнгилсиз воқеа юз берганда ҳам ўша ўқувчининг отаси ёки онасига кўпчилик орасида танбеҳ бермай алоҳида суҳбатлашасиз. Ахир ота-оналар мажлиси айнан шунинг учун чақирилади, шекилли?

— Мажлисни фақат мақтов ёки танқид учун эмас, фарзанд тарбияси, билим олишидаги муаммолар, характеридаги ўзгаришлар ҳақида баҳслашиб, фикрлашиб олиш учун ўтказиб туриш ҳам фойдали. Қолаверса, ҳар бир ота-она фарзандини озгина мақташим, бирор яхши сифатини айтишим билан чеҳраси ёришиб қувониб кетишини кўп кузатганман.

Бундан ташқари, ўқувчимдаги ҳар бир ножўя хатти-ҳаракат, паст баҳо учун мен ҳам жавобгарман. Улар менинг ҳам фарзандим-ку.

Менимча, ҳеч ким лаёқатсиз туғилмайди. Ҳар кимда нимагадир қизиқиш, иштиёқ бўлади. Ҳамма гап ўша лаёқатни сезиш ва ривожлантиришда. Менинг учун энг муҳими — ўқувчим юрагида ўқишга, ўрганишга меҳр уйғота олганимда.

Баъзи ота-оналар "фарзандим яхши мактабда ўқиса эди" деб мактабни, ўқитувчини яхши-ёмонга ажратишади. Аммо истакнинг ўзи билан кифояланмай, ўқитувчига ҳамкор, ҳамфикр, ёрдамчи ҳам бўла олиш керак.

Мени ота-оналар билан боғлаб турувчи энг яқин кўмакчим — кундалик дафтар. Кундалик орқали ота-оналар билан мулоқот қиламан, "хулқи" деб ёзилган жойга "қониқарли" деб баҳолашим ўқувчиларимга қанчалик таъсир этишини кўриб синчков, эътиборли ота-оналардан хурсанд бўлиб кетаман.

Шу пайт жисмоний тарбия дарсидан қайтган ўқувчилардан бири устозига бир дона атиргул берди. Гўё гулга қўшиб бутун дунёни ҳадя қилгандек Лобархон яна ҳам яйраб кетди.

— Касбимнинг мураккаблиги, машаққати ҳам билинмай кетади, шундай дамларда. Ҳам дўстим, ҳам биринчи танқидчим булар. "Сочингизни бундай турмакламанг", "Бу кўйлак сизга жуда ярашибди", деб маслаҳат ҳам бериб туришади, — деди у кулиб.

Куюнчак ва серғайрат Лобархоннинг суҳбатига қулоқ солиб тўймайсиз, уларнинг замирида ёш авлодни маънавий баркамол кўриш истаги ётади...

Гавҳарой МИРЗАЕВА

P.S. Ҳадемай ёзги таътил бошланади. Мактабларимизда ўқувчилари соғиниб яшайдиган ўқитувчилар кўпайсин.

ТАФАККУР

ҚАНОАТ — ҚУРИМАЙДИГАН ДАРАХТ

МАСАЛ

Бир она ит шерни айблашга тушди:

— Мен бир йўла саккиз бола туғаман, сен эса, шундай гавданг билан битта туғасан.

— Рост айтасан, - деди шер унга, - мен битта туғаман, аммо шер туғаман. Сен кўп туғсанг ҳам, барибир ит туғасан.

* * *

Раҳм-шафқат ва инсоф ҳақиқий инсоннинг насибасидир.

* * *

Қаноатли кишида ҳасад бўлмайди.

* * *

Кимки гина экса, таъна йиғади.

* * *

Табассум кўнгилда меҳр уйғотади.

* * *

Очкўзнинг қотили — унинг тўймаслиги.

* * *

Қаноат — иззатнинг асоси, боқий хазина, қуримайдиган дарахт, завол топмайдиган мулк.

* * *

Ёмон одамнинг яхшилиги — зиён бермай туришидир.

* * *

Тил тинч бўлса, дилда ўкинч бўлмайди.

* * *

Энг оғир дард — нодонлик, энг кучли хасталик — пасткашликдир.

* * *

Чақирилмаган жойга келган супурилмаган ерда ўтиради.

* * *

Айбсиз одамни кўрганда ҳасадгўйнинг жони чиқади.

* * *

Ҳар нарсада исрофгарчилик бор, аммо яхшиликда исроф бўлмайди.

* * *

Таъма ўлаксадир, унга фақат ўлакса табиатли кишиларгина яқинлашади.

Абдулқодир Нурий ал-БАРЗАНЖИЙ

Тараққиёт тоғни тўсади!

Франциядаги мактаб ўқувчиларига ҳомиладор бўлиб қолишнинг олдини оладиган воситаларни бепул тарқатишга қарор қилинди.

Англиянинг жануби-ғарбида урғочи қурбақалар кескин камайиб кетганидан эркак қурбақалар "ғазавот" кўтарибди.

ТАҲЛИЛ

АФҒОН МУАММОСИ АБАДИЙ ЭМАС

Маъмуржон НИШОНОВ, профессор

ФУНДАМЕНТАЛИЗМ ИЛДИЗИ ВА КОНФЕССИЯ МАСАЛАСИ

Афғонистондаги ҳозирги мураккаб вазиятни чуқурроқ тушуниш учун ислом фундаментализми ва унинг моҳиятини яхши билиш талаб қилинади.

Афғонистонда ислом фундаментализми 1965 йилда Қобул университетининг шариат ва инженерлик факультетлари профессор ва талабаларининг ташаббуси билан махфий равишда вужудга келди. 1969 йилда бу исломий гуруҳлар бирлашиб, "Мусулмон ёшлари" деб атала бошланди. Шундай қилиб, Афғонистонда ислом фундаментализми ҳаракатига асос солинди.

80-йилларда исломий гуруҳ бошлиқлари совет босқинига қарши авж олган мужоҳидлар ҳаракатининг етакчи кучларига раҳбарлик қилишди. Аммо Афғонистон ислом фундаментализмида биринчи кунданоқ исломнинг ижтимоий-фалсафий ва ҳуқуқий масалалари ва айниқса, 1973 йилда М.Дауд ҳукуматига қарши кураш усулларини танлашда зиддият юз бера бошлади. Натижада Г.Ҳикматёр бошлиқ радикал ва Б.Раббоний бошлиқ мўътадил қанот пайдо бўлди.

Б.Раббоний бошлиқ фундаменталистлар ҳокимият учун курашда секин-аста анъанавий позицияга ўтишни маъқул деб топди.

Ислом фундаментализми ўртасидаги ажралишлар секин-аста чуқурлашиб, 1989 йил июль ойида Тахор вилоятида фундаменталистлар ўртасида биринчи марта очиқдан-очиқ қуролли тўқнашувга олиб келди. Шу вақтдан бошлаб мухолифат исломий ҳаракати лидерлари ўртасида муросасиз, қарама-қарши уруш бошланиб кетди.

Бу қарама-қарши кураш ҳатто, "Толибон" ҳаракатига қарши Бирлашган фронт тузишда ҳам ўз аксини топди. "Толибон" ҳаракати улардан ўзининг нафақат радикал исломий ҳаракатлари, балки ўта миллатчилиги билан фарқ қилади. Буларнинг барчаси афғон ислом фундаментализмида чуқур ички қарама-қаршиликлар мавжудлигини кўрсатмоқда.

Афғонистон муаммосининг яна бир муҳим жиҳати — кўп конфессиялик масаласидир. Мамлакат аҳолисининг 80 фоизидан кўпроғини исломга эътиқод қилувчи суннийлар, 18 фоизини шиалар ташкил қилади. Шиалар конфессиясига асосан ҳазоралар (2 млн. кишига яқин) ва бошқалар киради.

Шиалар ўз навбатида бир нечта секторларга: имомийлар, али-иллоҳийлар ва исмоилийларга бўлинади.

Шиалик ҳам мамлакат ижтимоий, сиёсий ҳаётида ўз мавқеига эга. Унга мансуб бўлган аҳолининг ўз манфаатлари, қарашлари ва ўзига хос сиёсий йўналишлари бор.

Ислом дини Афғонистонда у ёки бу сиёсий гуруҳлар, ижтимоий табақаларнинг ҳокимият учун курашида, шунингдек, конфессиялараро можароларда интеграция ролини ўйнамоқда.

Афғонистонда ҳам суннийлар билан шиалар ўртасида анъанавий зиддиятлар бор. Шиаликка мансуб бўлган аҳоли диний ва этник жиҳатдан ҳамиша камситилган. Шу сабабли улар Афғонистон можаросини ҳал этиш жараёнида ўз ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишга ҳаракат қилмоқда. Улар "Толибон" ҳаракатига қарши бирлашган фронтда иштирок этмоқда. Шунинг учун ҳам Афғонистон муаммосини ҳал қилиш жараёнида конфессиялар омилига, уларнинг талаб ва эҳтиёжларига алоҳида эътибор бериш зарур.

МАШЪУМ ҚАТЛ ЁХУД ДЮРАНД БИТИМИНИНГ КАСОФАТИ

Энди Афғонистон муаммосининг ташқи томонлари ва унинг илдизлари ҳақида фикр юритадиган бўлсак, аввало Покистон—Афғонистон муносабатларига назар ташлаймиз. 1893 йилда Афғонистон амири Абдураҳмонхон билан Буюк Британиянинг Ҳиндистондаги резиденти Дюранд ўртасида имзоланган битимига кўра, Афғонистоннинг жанубида ва ҳозирги Покистоннинг Шимоли-Ғарбий провинциясида яшайдиган пуштунлар ўртасида ўтказилган чегара чизиғига биноан пуштунлар яшайдиган замин — Пуштунистон икки қисмга ажратиб ташланди. Натижада Афғонистон сиёсий харитаси ўзгарди. Афғонистон ҳукумати шу кунга қадар сунъий ўтказилган Дюранд чегара чизиғини де-факто тан олган бўлса-да, аммо де-юре тан олгани йўқ. Демак, афғон-покистон чегара масаласи шу кунгача ҳал бўлгани йўқ. Бу ҳол Покистон—Афғонистон муносабатларини кескинлаштирувчи омиллардан бирига айланди. Бунинг устига Афғонистон Покистондаги мухолиф партияларни, жумладан, Халқ прогрессив партияси ва бошқа мухолифатда бўлган балужлар лидерларини қўллаб-қувватлар эди. Боз устига, Афғонистонда ҳар йили "Пуштунистон куни" ўтказилар эди. Булар табиий равишда покистон-афғон муносабатларини вақти-вақти билан кескинлашишига олиб келарди.

Покистон 80-йилларда Афғонистондаги коммунистик режим ва совет босқинига қарши мужоҳид ҳаракатини қўллади. 90-йилларда эса, "Толибон" ҳаракатини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаб, бу ерда ўз таъсирини кучайтиришга интилмоқда.

Покистон афғон муаммосини ҳал қилишда, фикримизча, мураккаб позицияда турибди.

Покистон ташқи сиёсатининг стратегик йўналишларидан бири Марказий Осиё давлатлари билан кенг миқёсда савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантиришдан иборат. Баъзи бир маълумотларга кўра, Покистон Марказий Осиёга йилига 2 млрд. долларлик саноат товарлари, озиқ-овқат маҳсулотларини экспорт қилиши мумкин.

Аммо бу сиёсатни амалга ошириш учун Афғонистонда мустаҳкам тинчлик ва хавфсизликни ўрнатиш керак бўлади. Чунки бу алоқалар асосан Афғонистон орқали (Кветта—Чаман—Қандаҳор—Ҳирот—Кушка ва Пешовар—Жалолобод—Кобул—Мозори Шариф—Термиз йўллари) ўтади. Шу боис Покистон Афғонистон можаросини тезроқ тинч йўл билан ҳал этиш тарафдори.

Иккинчидан эса, ҳозирги "Толибон" ҳаракатининг ашаддий миллатчилик хуружлари Покистонни ташвишга солмай иложи йўқ. "Толибон" ҳаракати қулай вақт келганда "Пуштунистон" масаласини кўтариши эҳтимолдан холи эмас. Покистоннинг сиёсий манфаати ана шу муаммони иложи борича узоққа чўзиш ёки Кобулда кўп этнослик асосида Марказий ҳокимиятни мустаҳкамлашга қаратилган.

Афғонистон муаммосининг ташқи жиҳатларидан яна бири — бу қадимдан бери давом этиб келаётган Эрон—Афғонистоннинг Белужистондаги бир-бирларига бўлган ҳудудий даъволаридир. Бундан ташқари Ҳилманд дарёсининг сув ресурсларидан фойдаланиш масаласида ҳам икки қўшни давлат ўртасида келишмовчиликлар бор. Айниқса, 1998 йилнинг кузида Мозори Шарифда "Толибон" ҳаракати томонидан 11 нафар Эрон дипломатининг қатл этилиши Эрон—Афғон муносабатларини жуда таранглаштириб юборди.

ДАВОМИ БОР

ИЛЛАТ

ҚАШАНДАЛИКНИНГ КАСОФАТИ

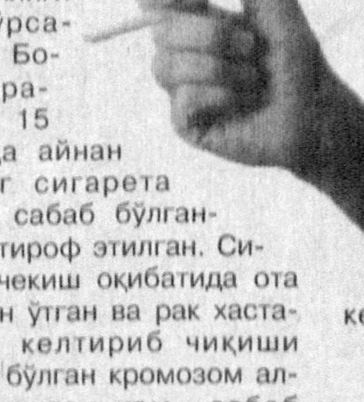

Сигарета аёл киши қорнидаги бола ҳаётига хавф солиши мумкин. Бирмингҳам Университетидан Том Сорохан қилган тажрибага кўра нафақат сигарета чекувчи аёлнинг, балки отанинг ҳам болага таъсири борлиги кўрсатилган. Сигарета чекиш оқибатида отанинг ҳам уруғлари бузишига олиб келади ва бундай отадан туғилган болани катта хавфлар кутиш эҳтимоли бор.

Тадқиқотчилар ракдан ўлган 1542 боланинг отаонаси айнан сигарета чекувчилар эканлигини кўрсатишди. Болалар ракининг 15 фоизида айнан отанинг сигарета чекиши сабаб бўлганлиги эътироф этилган. Сигарета чекиш оқибатида ота уруғидан ўтган ва рак хасталигини келтириб чиқиши мумкин бўлган кромозом алмашинувига ҳам сабаб бўларкан. Кўриниб турибдики, сигарета чекиш оқибатида нафақат онадан, балки отадан ҳам болага катта зарар етади.

Шундай экан, бола соғлиги учун оналар қатори оталар ҳам бирдек жавобгар эканликларини унутмаслик керак.

Хориж матбуоти асосида Шавкат ОРТИҚОВ тайёрлади.

Афсонавий соҳибжамол Софи Лорен ҳар куни соат 20 да ухлашга ётади.

ОЙЛИ ШАҲАРЧА

Американинг Гесперия шаҳарчаси ҳокимияти Калифорния штатидаги Мохава чўлида "Ойли" шаҳарча барпо этишга қарор қилди. Шаҳарчада қурилиши мўлжалланаётган уйлар маҳаллий архитектор Нодир Халили ишланмаси асосида ўзига хос технология — астронавтлар Ойдан олиб тушадиган майин қум ва тупроқ лойидан яратилади. Ушбу лойиҳага NASA билан ҳамкорликда ишлайдиган Хьюстондаги Ой ва планеталар институти катта қизиқиш билдирди.

СЎНГГИ ЎН ЙИЛЛИКНИНГ КАМТАР ЖОРДАНИ

Американинг дунёга донғи кетган ESPN спорт телеканали XX аср ва ўтган ўн йилликнинг энг яхши атлетикачилари сўровини ташкил этди. Баскетбол қироли Майкл Жордан тўқсонинчи йиллар ва юз йилликнинг №1 атлетикачиси деб топилди.

"Учар Жордан" дея ном қозонган Жордан тақдирлаш тантанасида қатнашаркан, камтарлик билан шундай деди: "Сизлар мени уятга қўйдингиз, болалар".

Ўн йилликнинг энг яхши устози дея Фил Жексон (экс — "Чикаго буллз", ҳозирги "Лос-Анжелес лейкерз"), хоккейчи — Марио Лемье, боксчи — Эвандер Холифилд, гольфчи — Тайгер Вудс, шунингдек, Штеффи Граф ўн йилликнинг энг зўр спортчиси деб топилди.

АНТИҚА НАМОЙИШ

Париж ESMOD институтининг япон филиали Токио метросида ғаройиб кўргазма уюштирди. Платформадаги йўловчилар олдига 12 вагонда манекенчи аёллар кийимкечакларнинг янги моделларини намойиш қилиб ўтишади. Бундай тадбир дунёнинг яна 10 та мамлакатида ўтказилиши кутилмоқда. Буларнинг орасида Ўзбекистон ҳам борми-йўқми — бу ҳали маълум эмас.

"Итоги" журналидан олинди.

Машҳур киноактёр Ван Дамм машинасини кайф ҳолатда ҳайдаганликда айбланиб судга тортилди.

Ўзингни англаб ет!
ҲУРРИЯТ мустақил газета
24 - 30 май
21 (174)-сон

Муассис: Ўзбекистон Оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш жамғармаси

Бош муҳаррир Хуршид ДЎСТМУҲАММАД

Таҳрир ҳайъати: Азамат ЗИЁ, Абдуқаҳҳор ИБРОҲИМОВ, Амиркул КАРИМОВ, Абдуқаюм ЙЎЛДОШЕВ, Наим КАРИМОВ, Озод ШАРАФИДДИНОВ, Раҳмон ҚЎЧҚОР

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 165-рақам билан рўйхатга олинган. Бичими А-2.

Таҳририят манзили: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй. Телефонлар: 133-69-45, 136-53-63

Индекс:
Якка обуначилар учун — 233   Ташкилотлар учун — 234

«Шарқ» нашриёт- матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир: Зокиржон АЛИБЕКОВ
Топшириш вақти — 21.00
Топширилди — 18.00
Буюртма — Г - 225

Муаллиф фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин. Таҳририятга юборилган мактуб ва мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Hurriyat kompyuter markazida terildi va sahifalandi.   Sahifalovchi: Sh.SAYDALIYEV

МУСИҚИЙ ТАБРИК

Қадрли таҳририят ходимлари! Нима бўлди, бир неча сондан буён "Мусиқий табрик" бермай қўйдингизлар. Одам соғиниб қолди-ку!

Сизлардан илтимос, мумтоз қўйларимиздан ҳам бериб борсаларингиз. Салом билан

ШАРОФИДДИН

Чимкент

Майли, мухлисимизнинг сазаси ўлмасин, мумтозидан битта бўлади:

Ранг-данг, да-да-данг-данг,
Тррра-да-данг-данг-данг, дум.
Ранг-данг, да-да-данг-данг,
Тррра-да-данг-данг-данг, дум.
Ранг-данг, да-да-данг-данг,
Тррра-да-данг-данг-данг, дум.
Ранг-данг, да-да-данг-данг,
Тррра-да-данг-данг-данг, дум.
Ҳай, тро-данг- да-а-а-а-анг...

ОНАНГ ШУНАҚА ТАСҚАРАМИ?!

Буюк Ғафур Ғуломнинг танбеҳи

Пойтахтнинг Эски Жўва майдонидаги Бегларбеги мадрасаси майдони ўз даврининг машҳур зотлари - зўравчилар, санъаткорлар йиғилишиб турадиган ажиб бир гўшага айланган эди. Ўша ердаги газета киоскасини билмаган одам йўқ - одамлар учрашадиган, юзлашадиган гавжум жой эди. "Сайфиддиннинг киоскаси" деса бас, топиб келаверишарди (Сайфиддин Рихсиев олий маълумотли эса-да, ота касбини давом эттирган, ҳозир кексалик нафақасида).

Буюк Ғафур Ғуломни мазкур киоскада тез-тез учратганман.

Янглишмасам, 1946 йил эди. Дўстим Сайфиддинни кўриб суҳбатлашиш ниятида киосканинг орқа эшигини очиб, "Салом, оғайни!" десам, ичкаридан:

— Бу ерда Сайфиддин эмас, Ғафур Ғулом ўтирибди! – деган гуриллаган овоздан тахта бўлиб қолдим. Хушимни йиғиб улгурмасимдан "овоз" давом этди. – Бу ёққа ўт! Оғайнинг ҳозир келади, бозорга, дориворни олиб келишга юборувдим. Ош қиламиз, мен билан бирга борасан, ўчоққа ўт қалайсан, биргаликда ошни урамиз.

Ғафур ака шундай деб турувдики, бир ёшроқ аёл тахтага – газеталар ёнига териб қўйилган қўғирчоқнинг нархини сўраб қолди. Ғафур ака деярли лойдан ясалганга ўхшаган бесўнақай аёл қўғирчоқни кўрсатиб:

— Шуними? – дедилар-да, қўғирчоқни қўлга олиб, унга қараб қолдилар ва бирдан: - Сотилмайди! – деб жойига қўйдилар.

Уруш йиллари ва ундан кейин ҳам киоскада газета ва журналлардан ташқари майда ҳунармандчилик корхоналари - артелларда ясалган турли ўйинчоқлар, қоғоз ва оддий ёғочлардан ясалган кўримсиз, дағал расм, ўймакорлик буюмлари сотувга қўйилар эди.

Тартиб билан териб қўйилган газета ва журналлар қаторида оддий қалин қоғоздан ишланган дамка-шашка тахтаси ва оддий қамишдан кесиб бўяб ясалган шашка доналари, улар қаторида эгнига узун кўйлак ва лозим, беўхшов нимча, сочлари бетартиб ўрилган лойдан ишланган аёл-қўғирчоқлар ҳам териб қўйилган эди.

Ғафур ака, "сотилмайди", деб жойига қайтариб қўйган қўғирчоқ-аёлни қўлларига олиб узоқ тикилиб турдилар-да, мендан:

— Бу ким, бу нима? – деб сўрадилар.

— ...

— Бу кимнинг нусхаси, девомман санга?! – деб бақирдилар яна.

— Аёл... хотин..., - дедим мен довдираб.

— Мен сендан бу хотин кишими, эркак кишими, деб сўраётганим йўқ. Урусми, хитойми, ўлимми?..

— Ўзбек бўлса керак...

— Менга қара, сани онанг - ўзбекнинг аёли шунақа тавийи-тасқарами?!

— ...

— Нега индамайсан?! Гапир?! Тилинг борми ўзи?! Онангни шунчалар масхара қилсалару, индамай юраверасан, лапашанг, қўрқоқсанлар! Биласанми, онанг банорас паранжида, оёғида гарч-гурч махси-ковуш билан мана шу ердан ўтиб бораётганида, ағдарма сариқ этик кийган отанг мўйловини бураб, кулиб паранжидаги онангга хушомад қилган... Бу эса — масхара, ҳақорат-ку!

Ғафур ака жаҳл устида аёл-қўғирчоқдан иккитасини ерга уриб, парчалаб ташладилар.

— Онангни, опангни, синглингни масхара қилсалар, отангни, акангни, мени, сени масхара қилсалар... ҳақорат-ку! Нега индамай, жим юрасанлар?! Нимадан қўрқасанлар, чўчийсанлар?! – деб яна бир қўғирчоқ ва қамишдан кесиб ишланган шашка доналарини ирғитиб, парчалаб ташловдилар ҳамки, Сайфиддин қўлида қоғозга ўроғлиқ буюртма – дориворни олиб келиб қолди.

Ғафур ака:

— Яхши келдинг, ўртоғингни бироз хафа қилиб қўйдим. Йўқ, мендан хафа бўлмайди. Нима деган бўлсам эшитди. Деганим майли-я, демоқчи бўлганимни тушунса бас, — деди унга қараб.

Ғафур аканинг нима демоқчи эканини анча кейин фаҳмига етдим...

Бурҳон ЗИЁЕВ

ОНА

Онажон! Оҳ, қандайин қутлуғ сўз,
Онажон! Оҳ, қандайин улуғ сўз.
Она — десам, юрагимда
қон гупурар,
Она — десам, томиримда
қон югурар.
Она — десам, буюк инсон
Қомат тўкиб туради.
Она — десам, бутун олам,
Юрт ларзага келади.

Нодирбек РАҲИМОВ
(13 ёш)
Бухоро

ЙЎЛЧИ

(Ойбек. "Қутлуғ қон")

Ўттиз йилда бир тушгувчи савдо тушди бошимга,
Руҳсизгина кириб келдим, яъни, ўттиз ёшимга.
Ўттизинчи бора асти хамирдан қил суғурдим,
Ўттизинчи тош қўшилди қўйнимдаги тошимга.

Елкамдаги юким гўё ўттиз баробар ошди,
Ҳориб-терлаб тўхтаяпман ўттиз қарич босолмай.
Зирқирайди ўттиз тишим — бир жуфти синиб тушди,
Ўттиз қора тугунимнинг бирортасин ёзолмай.

Маҳзунгина ёнаётган ўттиз шамим авайлаб
Атрофини ўттиз қатор девор билан ўрайми..
Ўтар ҳар ой — ўттиз куним ўн бешин ҳам атайлаб
Ўттиз қора пулга қиммат оқ бўёқ-ла бўяйми...

Айтинг, мендан ўттиз кўйлак ортиқ кийган улуғлар,
Ўттизгача ўтилмаган йўллар қачон ўтилгай?..
Ниш ургайми ўттиздан сўнг сочилгувчи уруғлар,
Ўттизгача битилмаган шеърлар қачон битилгай?..

Ўттиз асли ўртами ё, ибтидоми, интиҳо,
Меникидай пуч ўттизнинг бору йўғидан не наф?!
Ажаб, ўттиз баҳор ортга қайтиб қолсам мабодо
Йўлимдаги ўттиз қишни қайта этармидим даф?!

Ўттизинчи гулим сўлди, ночор, ноилож боқдим,
Юрагимга бирданига санчилди ўттиз тикан.
Агар дунё юзин кўрса ўттиз бетли китобим
Ўттиз қават чанг остида сарғайиб кетмасмикан?!

Наҳот ёшим ўттиз менинг, бу фожеа, бу даҳшат,
Чорлай-чорлай, охир менсиз учиб кетди ўттиз қуш.
Яна нечта ўттизга мен қила олгайман тоқат,
Бор кечмишим — босинқирашлар,
ўттиз лаҳзалик бир туш...

Ўттиз йилда бир тушгувчи савдо тушди бошимга,
Руҳсизгина кириб келдим, яъни ўттиз ёшимга...

АБДУЛЛА СОДИҚ

Владимир Еременко (Украина)

ҒАРОЙИБ ҲОДИСА

Тўлин ой акси Таракановнинг ажин босган юзида ночор кўринарди. У кўприкка келди-да, қалтироқ қўллари билан деворларга тегиб ифлосланган кийимини ечиб аста тахлай бошлади. Фақат бошида шляпаси-ю, оёғида носкиси қолди. Куз бўлгани учунми, сув анча совуқ бўлса керак, Таракановнинг бужмайган баданлари жунжикиб кетди.

Унинг кўзи сувга тикилганча аста кўприк четига борди-да, сакрашга тайёрланди.

— Тўхта, биродар! — қоронғиликдан бировнинг ингроқ аралаш овози эшитилди. Тараканов қараса, ҳеч ким кўринмади, ҳайрон бўлиб елкасини қисди.

— Сенга айтяпман! Эсингни йиғ! — деди буталар орасидан озғин, кўзойнакли киши кўриниб.

Унга жавобан Тараканов ғулдураб сўкинди.

Кўзойнак бўлса тинмасди:

— Ҳаёт нақадар гўзал, биродар! Балким сен хафадирсан, лекин хафачилик, бу — ўткинчи! Ўйлаб кўр! Сенга бутун дунё кўз тикиб турибди. Сен бўлсанг ноўрин ҳаёт риштасини узмоқчисан. Йўқ, сен келажак олдида ҳали жавобгарсан.

Кўзойнакнинг гаплари Таракановга ёқмади, шекилли, у шляпасини қулоғига бостирди-да, йиртиқ носкисидан чиққан бармоғига боққанича тураверди. Йўловчи бўлса, куйиб-пишиб сўзида давом этди:

—Кундалик ҳаётнинг икир-чикирлари билан бўлиб сен энг муҳимини — ўз инсонлик бурчингни унутибсан. Ўйлаб кўр! Энди бор куч-ғайратингни олға ташишга, меҳнатга, инсонларга хизматга бўйсундир! Сен ахир қудратли инсонсан!

Тараканов кўзойнакнинг нутқини охиригача ҳам эшитмай, қўл силтади-да, сувга шўнғиди. Йўловчи эса чопиб келди-да, сузишни билмайди шекилли, Таракановнинг кийимларини қўлига олиб, ҳаяжонланганидан кўприкнинг у ёғидан - бу ёғига бориб кела бошлади. Ёрдамга чақирай деса яқин атрофда ҳеч кимса кўринмасди. Шу пайт сувдан арвоҳга ўхшаш Таракановнинг яланғоч гавдаси кўринди. Йўловчининг қўрқувдан кўзойнаги сувга тушиб кетди. Тараканов эмаклаганча, тирмашиб қирғоққа чиқди, унинг кўзларида хурсандлик аломатлари бор эди. У кўксига чўзинчоқроқ, ялтироқ бир нарсани босиб деди:

— Биласанми, биродар, бугун маош олиб сменадан қайтаётганимда. Йўлдан иштаҳа учун яримтани олдим. Кела туриб шу кўприк устида ичмасликка сўз берганим эсимга тушди-да, бутилкани сувга иргитдим. Қарасам, жонивор чўкмади. Худди "мени қутқар, қутқар" деб илтижо қилаётгандек туюлди. Сўнг шу охиргиси бўлсин деб ўша яримтани сувдан яна олиб чиқдим.

Кел, баҳам кўрамиз!

Ҳабибулло АБДУЛМАЖИД
таржимаси

Ташриф

СОБИРЖОН МЎМИНОВ:

“...ГЕНЕРАЛ БЎЛИШНИ ОРЗУ ҚИЛАМАН”

"Ўзбекистон" (аввалги "Шодлик") ашула ва рақс ансамблининг яккахон хонандаси Собиржон Мўминов ўз сози ва овозига эга бўлган ёш қўшиқчи ҳисобланади. Эл севган хонанданинг "Дунё", "Суйдираман ўшал қизни суйган сари", "Эй, муносиб ёргинам", "Билмасанг бил, дилрабо, қалбимдасан", "Эй, мулақол", "Армон бўламан", "Ақли расо бўлсин" каби ўнлаб қўшиқлари кириб бормаган хонадон йўқ юртимизда.

— Собиржон ака, қўшиқчилик санъатини қачон ва қаердан "юқтирган"сиз?

— Мен 1969 йилда қўшни Қирғизистон Республикасининг Ўш шаҳрида санъаткор оиласида туғилганман. Отамиз Одилжон Мўминов марҳум ҳофизлар — Маъмуржон Узоқов, Жўрахон Султоновлар билан ҳамкорлик қилганлар, қўшиқ айтганлар.

Оилада беш ўғил, тўрт нафар қиз вояга етган бўлсак, ўғилларнинг ҳаммаси ота изидан кетиб, санъат этагини тутганмиз. Мени отам билан катта акам Исмоилжон биргаликда санъатга етаклаб келишган. Акамнинг ўзлари скрипка чаладилар, кейинги акам Исроилжон доирачи, кичкина акам Муҳаммадсоли ҳам доирачи, укам Муҳаммадали эса қўшиқ айтади.

Мен дастлаб Ўш шаҳридаги мусиқа мактабида скрипка сози бўйича ўқирдим. Бўш вақтларимда шу ерда болаларга отам билан доирадан сабоқ берардим. Кейин мусиқа билим юртининг вокал бўлимида ўқидим.

"Скрипканинг белгиси бекорга мусиқа калити қилиб белгиланмаган, агар шу созни ўргансанг, бошқа ҳар қандай асбобни "сайратиш"инг осон кечади", — дегандилар тўнғич акам. Ҳақиқатан ҳам, скрипкани билганим фойда берди менга. Мактабда ва билим юртида қўшиқчи бўлиб танилдим.

1987—1989 йилларда Ўшдаги Бобур номли театрда ҳам меҳнат қилдим. Сўнгра катта дошқозонда қайнаш учун Тошкентга келдим. 1988 йилда киролмаганим — Маданият олийгоҳига бир йилдан сўнг кирганман.

— Биринчи қўшиғингизни қачон яратгансиз?

— 1989 йилда ўзимнинг илк қўшиқларим — "Зеболанмасин" билан "Соғиндим"ни яратганман.

— Яна қандай соҳаларга қизиқасиз?

— Ёшлигимдан адабиёт ва санъатга қизиқишим катта. Айниқса, шеърий китобларни излаб юраман. Тилимизда учрайдиган форсий-арабий сўзларнинг маъносини чақиб олиш учун луғатлар титаман. Негаки, қўшиқчи сўзнинг маъносини тўла англамай туриб унга урғу беролмайди.

Умуман ҳамма нарсага қизиқаман. Кимнингдир билимини, кимнингдир инсоний фазилатини олгим келади. Инсон умрининг сўнгигача ниманидир ўрганиб яшайди-ку, ахир.

— Спорт билан шуғулланганмисиз?

— Кўп эмас, озроқ. Бокс билан шуғулланганман. Ҳозир оз-моз каратэ санъатини машқ қилаяпман.

— Сизнингча, санъаткорнинг фазилати нималардан иборат бўлиши керак?

- Санъаткорларга хос хислатлар мавжуд.

Санъаткор инсонийлик хулқ-одоби, ўзига хос билимга эгалиги ва маданияти билан ажралиб туриши керак.

Қўшиқчи — халқнинг кўзидаги одам. Кишилар унинг ҳар бир юриш-туришини кузатади. Шунинг учун у халққа ўрнак бўлишга арзийдиган, элнинг эъзозига лойиқ инсон бўлмоғи лозим.

— Оилангиз тўғрисида ҳам билмоқчийдик...

— Икки ўғилнинг отасиман. Турмуш ўртоғим уй бекаси, ўта рашкчи. Ҳозирда мени тушунади, ишонади ҳам.

— Бундан икки-уч йил илгари сиз билан суҳбатлашиш имкони туғилганида, албатта, нега айнан лирик қўшиқларни кўпроқ ижро этасиз, деган саволни берган бўлардим. Аммо бугун саволни тамоман бошқача қўймоқчиман. Нега лирик қўшиқлардан замонавийлик сари чекиняпсиз?

— Кўнглимдаги саволни бердингиз. Лирик қўшиқлардан чекинаётганим йўқ. Уларни ўзим учун ёзаяпман, альбомларимга қўшяпман ҳам. Бизда кичкинагина қарама-қаршилик бор: қаерга борманг, у радиоми ё телевидение ёки тўй-ҳашамми шўхроқ қўшиқ сўрашади. Аммо кейинидан айтишадики, "сўнгги вақтларда енгил-елпи қўшиқлар кўпайиб кетди"...

Яна бир тескарилик шундаки, шўхроқ қўшиқ айтганга кўпроқ қарсак, нарисига...

Бир сўзни 16 марта такрорлайдиган қўшиқлардан айт, десангиз бир ой тинмай айтишим мумкин.

Менга шу тескариликлар саккиз йилдан сўнг таъсир қилди. "Назар"дан қолмаслик учун енгилроқ қўшиқлар ҳам куйлаяпман.

Менимча, қўшиқчи халқнинг дардини куйлаши, ёшларга ҳам, кексаларга ҳам ёқадиган қўшиқлар ижро этгани маъқул.

Ҳозир айтилаётган кўпчилик шеърларнинг тайини йўқ, куйлар аралаш, енгил. Кўпчилик санъаткор шу ҳолатни била туриб яна унга қўл ураётганлиги кишини таажжублантиради.

Яна бир фикр. Ҳамма санъаткорлар жипслашиб миллий мусиқамиз, оҳанг ва қўшиғимизни биргаликда юксакка кўтарсак, яхши бўларди. Бу келажакда бизга ҳам, авлодларимизга ҳам нодир бойлик бўлиб қолади. Зеро, ўзимизнинг қўшиқчилигимиз учун ўзимиз курашмасак, бизга ҳеч ким Туркия ёки Ҳиндистондан келиб миллий мусиқамизни кўкларга кўтаришда жон куйдирмайди.

— Машҳурликка муносабатингиз?

— Машҳурликка, ўзимни мақташ эмас, ўз санъатимни кўрсатишга интиламан. Агар машҳурликни ёқтирмаганимда бу даражада ҳаракат қилмасдим.

Топиб айтилганидек, генералликни орзу қилмаган аскар, аскар эмас. Мен ҳам ўз қўшиқларим билан генерал бўлишни орзу қиламан.

— Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат, Собиржон ака!

Суҳбатни Ф.КОМРОН
ёзиб олди.

P.S. Собиржон Мўминов 11 июнь соат 19.00 да "Туркистон" саройида ўзининг "Дунё" деб номланган янги концерт дастурини намойиш этади. Концертга марҳамат, азиз мухлислар!

Жиноий қидирув бўлимига қўнғироқ бўлмоқда:

— Алло, милиция. Бугун "Фалончи" ресторанида соат олтида икки жиноий гуруҳ ўртасида "разбор" бўлади.

— Раҳмат. Бу ҳақда бизга маълум. Рақибларингиз огоҳлантиришга сиздан аввал улгуришди.

* * *

Тун. Кўчада икки маст қўшиқ айтиб кетмоқда. Милиционер уларни тўхтатиб огоҳлантиради:

- Кечқурунга қолиб уйга кетаётган экансизлар, қўшиқ айтишни тўхтатсангиз бўлармиди?!

- Ким айтди, уйга кетяпти деб?!

* * *

Тартиб посбонлари тунда уч нафар енгил табиатли қизни ушлашди. Биринчи қиздан қаерда ишлашини сўрашди. У маникенша эканлигини айтди. Протоколга "фоҳиша" деб ёзишди. Иккинчи қиз фотомоделда ишлашини айтди. Протоколга "фоҳиша" деб ёзишди. Учинчи қиз тунда бир чироқнинг остидан иккинчи чироқнинг остига ўтиб туришини айтди. Протоколга "навбатчи электрик" деб ёзишди.

Бозорком ўзгарар, паттачи қолар!

Ўрнида

ОВОЗА

Пойтахтдаги бошланғич синф битирувчилари сўнгги қўнғироқ шарафига "Шаршара" ресторанида банкет қилмоқчи экан

БОШҚОТИРМА

Тузувчи: Муродхўжа ЗОКИРХЎЖАЕВ

Е	Л	Ў	З	Ь	И	З	М	С	У	Н	К	А	А	Т	А	Н	А
К	Э	Г	А	Ғ	Ғ	Р	Ў	Т	А	Б	У	Т	Т	Ё	С	У	Ф
К	А	Р	М	К	И	И	Ч	И	Б	А	Л	А	А	Н	Ғ	О	Қ
Р	Е	Г	Қ	У	С	Қ	О	Р	А	Р	Л	Р	Р	А	Т	Е	Ф
М	А	Н	И	Л	Т	О	Д	Т	И	К	И	И	Д	Н	Р	Р	Л
В	О	Ш	Я	Р	А	Н	О	Э	Қ	А	С	Р	И	Р	А	Р	С
Л	А	Д	А	А	В	А	В	О	Б	О	К	Е	М	К	Б	А	Р
Н	И	М	Д	О	С	О	А	З	И	Н	Д	К	Ў	И	Н	Ҳ	О
А	В	О	А	Я	З	А	Т	Р	У	Ь	А	С	М	А	О	О	Б
Д	Л	О	В	А	Ш	К	О	Т	В	О	Р	Т	А	К	Д	М	Р
О	Й	Д	Е	Р	А	М	А	Н	А	З	А	С	В	Д	О	Д	А
И	Х	А	Р	С	А	Ч	К	И	С	А	Н	О	О	Ь	А	Ж	Қ
Д	О	В	Ш	А	О	И	Б	К	Ў	А	Н	Х	В	Р	Т	В	О
К	Я	Т	Х	Н	Р	И	О	З	Н	Г	Р	О	К	А	К	У	Н
У	К	М	О	Н	Х	Қ	А	О	Р	И	Л	З	О	К	Т	О	Р
З	Л	А	С	Л	О	И	Л	К	А	Ў	Я	Е	Л	А	К	О	Л
И	А	Л	У	А	Р	Р	Л	И	П	Л	Х	Т	И	Х	С	У	А
Л	З	И	Т	Х	Ў	М	А	П	О	Т	О	А	К	О	Н	Д	Я

1.Нон пиширишга мослаб қурилган мослама(6) 2.Оёқ кийим(4) 3."Трапиканка" қаҳрамонларидан бири(6) 4.Нон тури(6) 5.Қизиқарли телеўйин(12) 6.Буржлардан бири(7) 7.Санъат тури(4) 8.Автомобил русуми(7) 9.Рўзномалардан бири(15) 10."Чархпалак" видиофильми қаҳрамонларидан бири(7) 11.Сигарет маркаси(4) 12.Ёш гуруҳлардан бири(4) 13.Миллат(6) 14.Вақт ўлчов бирлиги(4) 15.Мунис(7) 16.Дуо бошида айтиладиган сўз(4) 17.У ёғи тоғ, бу ёғи тоғ, ўртаси сариёғ(5) 18.Европадаги давлат(8) 19.Кактус ватани(7) 20.Овқат тури(7) 21.Дурадгорлик асбоби(4) 22.Ёрдам(5) 23.Эрталабки намоз(6) 24.Зот, насл...(5) 25.Бир хил исмли кишилар(4) 26.Мусулмончилик фарзларидан бири(5) 27.Юз йил(3) 28.Танланган, ажратилган(4) 29.Неваранинг эвараси(5) 30.Рақс гулдаста номи(5) 31."Кеча ва кундуз" видеофильми қаҳрамони(4) 32.Россиядаги дарё(3) 33.Машҳур модельер(7) 34.Ўзбекистонда хизмат кўрсатган киноартист фамилияси(8) 35.Онанинг синглиси(4) 36.Отанинг акаси(5) 37.Балиқ тури(5) 38.Нур(6) 39.Баҳор(6) 40.Полиз экини(5) 41.Семиз(4) 42.Миллий мусиқа асбоби(5) 43.Оқар сув(5) 44.Химиявий элемент(3) 45.Кир(4) 46."Майсаранинг иши" асари қаҳрамони(9) 47.Савдо-сотиқ қилинадиган жой-(5)48.Ўзбекистондаги жамоа(7) 49.Шерлок Холмснинг дўсти(6) 50.Кўз қариса ҳам... қаримас(6) 51.Табиий офат(7) 52.Шоҳ қизи(6) 53.Ўтган замонда солиқ(5) 54.Фоизга пул берувчи(6) 55.Эркаклар миллий кийими(5) 56."Шайтанат" видеофильми қаҳрамонларидан бири(7) 57.Ҳукм чиқарувчи(4) 58.Уй ҳайвони(2) 59.Яхна ичимлик(8)

Антиқа реклама

"ЛОВ-ЛОВ" КИР ЮВИШ ПОРОШОГИ

"Лов-лов" кир ювиш порошогининг пайдо бўлиши, бу — хотин-қизлар учун бекиёс бахт. Бу порошокнинг жаҳон миқёсидаги шуҳрати ҳозир кўпчиликка сир эмас. Порошокка зарузар деган модда аралаштирилган. Унда ювилган матоҳлар янги ҳолига қайтади. Тавсиянома бўйича бир неча ой ювилгандан кейин у матоҳда дур-гавҳарлар жилва қила бошлайди. Ундан фойдаланган аёллар ҳаётида ақл бовар қилмайдиган даражада мўъжизалар рўй беради. Қуйида биз порошокнинг ғаройиб хосиятларини тасдиқловчи иккита мисолни келтириб ўтишни лозим топдик.

Биринчи мисол: америқолик бир бойвачча хоним бу порошокни синаб кўриш учун аввал ит ва мушуклари ётадиган чойшабларни шу порошок билан ўн уч ой мобайнида кун оралатиб ювдирган. Шундан кейин улар кўзни қамаштирадиган даражада ловуллаб кетган. Энг муҳими, бир ярим йил ўтгач, ўша ит ва мушукларнинг жуни ҳам ловуллай бошлаган. Икки йилдан кейин эса, уларнинг жуни тўкилиб, эртасига аввалгидан ҳам ловуллаганроқ жун ўсиб чиққан. Тўкилган жунлар махсус асбоблар ёрдамида текшириб кўрилганда улар дури Адандан ҳам ортиқроқ қимматга эга эканлиги аниқланган. Мазкур жунлар кимошди савдосига қўйилганда, бир тола жуннинг баҳоси ўн долларгача кўтарилган... Хоним ҳозир ўз уст-бошларини ҳам мана шу порошок билан ювдирмоқда. Шу кунларда хонимнинг кийимларигина эмас, бадани ҳам кўзни қамаштирадиган даражада ловуллай бошлади. Ҳатто ҳасадгўй дугоналари ҳам унинг тобора лобарлашиб бораётганини тез-тез таъкидламоқдалар.

Иккинчи мисол: чет эллик яна бир ёш хоним бундан тўрт-беш йил аввал вафот этиб кетган эрининг кўйлагини "Лов-лов" порошоги билан ювдирган ва кўп ўтмай ловуллаб кетган. Хоним бу мўъжизани кўриб, қани энди, бегим тирилиб келиб, шу кўйлагини кийиб кўрганда эди, деб орзу қилган. Олти ойгача кечалари чала-ярим ухлаб, фақат шу ҳақда ўйлаган. Кунларнинг бирида у туш кўрган. Тушида бир кампир: "Ҳой қизим, агар эрингни қўмсасанг, унинг кўйлагини "Лов-лов" порошоги билан ювдирганингдан кейин шахсан ўзинг қабри устига ёпиб кел, қоронғи тушмай туриб уни олиб келиб бошингга ёпиб ёт, кечаси эринг келади", дебди. Ёш хоним эртасига ана шундай қилган экан, эри кечаси уйга кириб келибди, тонг отмай туриб, яна қабристонга қайтиб кетибди. Мана, ўшандан бери ёш хоним ҳар пайшанба ва якшанба кунлари кампир айтгандай иш тутаркан, эри ҳам келиб-кетяпти экан...

"Лов-лов" корхонасининг раҳбарлари бундан хабар топгач, ҳар икки аёлнинг ҳузурларига ўз вакилларини юборганлар. Улар юқоридаги гапларни юз фоиз тасдиқлаганлар.

Муҳтарам опа-сингиллар, мўъжизавий "Лов-лов" порошогидан сотиб олинглар. Порошокнинг бўшаган қутичаларидан олти юзтасини олиб келиб топширганларга олтмиш қути порошок бепул берилади. Бу имкониятдан ҳам фойдаланиб қолинглар.

Холдоржон ҚУРОНБОЕВ

"МАҲАЛЛА ФУТБОЛЧИСИ"

Яқинда пойтахтимизнинг Шайхонтоҳур тумани Гулобод маҳалласидаги 41-мактабда 11-12 ёшли болалар ўртасида "Маҳалла футболчиси" соврини учун футбол мусобақаси бўлиб ўтди. Унда Гулобод маҳалласидан ташқари Самарқанд Дарвоза, Хастиимом, Себзор, Занги ота, Эски шаҳар, Боғ кўча, Беруний маҳаллаларидан ёш спортчилар иштирок этишди.

Барча учрашувларни кўтаринки руҳда ўтказган "Эски шаҳар" футболчилари фахрий биринчи ўринни эгаллашди.

Пўлат МУСАХЎЖАЕВ

КУПОН
"ҲУРРИЯТ" & "ЁШЛАР"

Диққат! Диққат!

Газетамизнинг қадрли муштарийлари! Қуйида берилаётган саволларга биринчи бўлиб жавоб топсангиз, "Ёшлар" радиоканалининг махсус совғасига эга бўласиз.

Ўз вақтида "Титаник" кемасидан ҳам каттароқ бўлган кемани биласизми? Унинг фожеали тақдирини-чи?

Эслатма: саволларга жавоб топгач, тўрт кун ичида мазкур купонни "Ёшлар" радиоканалига топширишингиз шарт.

ЭЪЛОН

Тошкент шаҳар Шайхонтаҳур туманидаги 186-ўрта мактаб томонидан 1982 йилда Мирфайзиева Б.М. номига берилган 983163-сонли шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли БЕКОР қилинади.

Тошкент шаҳар Чилонзор тумани А.Навоий номидаги Республика нафис санъат лицейи томонидан 1999 йил 17 июлда Хайруллаев Ш.Х. номига берилган OR-A 625779-сонли ўрта маълумот тўғрисидаги аттестат йўқолганлиги сабабли БЕКОР қилинади.

ЭЪЛОН

Ўзбекистон оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш жамғармаси "Халқ овози" газетасининг муҳаррири Саҳобиддин Холматовга падари бузруквори САЛОҲИДДИН отанинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.